

Sreda, 13. jul 2005.
Svedok Božidar Delić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.00 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Prvo ću da pročitam odluku Pretresnog veća o pritužbi optuženog. Pretresno veće je od gospodina Miloševića dobilo pritužbu da mu je sekretar zabranio da se sastane sa predstojećim svedokom, gospodinom Šešeljem. Mi smo naložili sekretaru da nam dostavi izveštaj i on je to učinio 7. jula. Isto tako dobili smo o tome argumente od dodeljenih advokata i Tužilaštva. Pretresno veće konstatuje da je optuženi već nekih 20 sati proveo u razgovorima sa gospodinom Šešeljem. U paragrafu 13 izveštaja sekretara kaže se da će on da razmotri još jedan zahtev optuženog da obavi prethodni razgovor sa gospodinom Šešeljem onda kad se njegovo ime pojavi na popisu svedoka. Ime gospodina Šešelja se sada nalazi na popisu svedoka, prema tome gospodin Milošević treba da podnese zahtev sekretaru u vezi s tim. Pretresno veće konstatuje da nijedan od mehanizama navedenih u paragrafu 17 izveštaja sekretara nije u suprotnosti sa nalogom Pretresnog veća od 17. septembra 2003. godine. Međutim, Pretresno veće smatra da je nepotrebno da se optuženom isključi telefon i faks u periodu od 24 sata nakon razgovora sa gospodinom Šešeljem. To je bila naša odluka. A sada podnesak Srbije i Crne Gore. Za tu potebu idemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs (Nice), možete da nastavite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što se vratim na redosled događaja, gospodine Deliću, možete li da mi pomognete s jednim pitanjem koje se tiče metodologije. Materijali koje je pripremila grupa viših oficira, koji su zasedali za tim stolom, uključujući i izjave različitih ljudi, uključujući i vama potčinjene oficire, kako su pripremane te izjave? Kako su ih ti pojedini oficiri pripremali?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Što se tiče mene lično, znači, ja sam svoje izjave pisao, znači, nekoliko dana. Što se tiče onih lica, znači koja su u Beogradu, a njih u Beogradu ima trojica ili četvorica, oni su, znači svoje izjave pisali, znači bili smo u mojoj kancelariji gde su mogli da pogledaju, znači, karte i zapovesti, a izjave su pisali, znači, na svojim radnim mestima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A koliko ste vi to shvatili, da li su oni takođe obavili određenu pretragu i čitanje tih izjava na svojim radnim mestima?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa svako od njih je napisao, znači, napisao je, znači, svoju izjavu, znači, po svom sećanju i uz korišćenje, znači, ove dokumentacije koja je bila, znači, iz toga vremena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I oni su doneli izjave. U stvari, samo trenutak. Vi shvatate značaj ovoga, jer vi težite da Pretresnom veću prezentirate izjave ljudi koje oni nikada nisu videli, da biste pokazali da su optužbe za zločine koje su podignute protiv ovog optuženog takve da možda nisu uopšte utemeljene i zato je važno tačno da se zna kako su pripremljene te izjave.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta hoćete time da kažete kad kažete "izjave koje oni nikada nisu videli"? Na koga se to odnosi?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda je nešto promaklo u prevodu. Ja pokušavam da objasnim značaj tih izjava koje su pripremile vaše

kolege iz Celine (Celine) i Suve Reke (Suhareke) i tako dalje. Od sudija se traži da pogledaju te izjave, da ih pročitaju i da ih uzmu u obzir kada budu donosili odluku o tome da li su počinjena ova krivična dela, a ove uvažene sudije nisu videle i možda nikada neće da vide autore tih izjava. Zbog toga je za nas vrlo važno da znamo kako su te izjave stvarno pripremane. Na osnovu onoga šta ste nam vi rekli i nemojte nam ništa reći ako niste sasvim sigurni da je to tačno, dakle vi ste rekli da su ti pojedinačni oficiri vama potčinjeni ili da su vaši saradnici pisali svoje lične izjave. Da li je to tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Svakako da je to tačno i gospodin Milošević ukoliko pozove sve te oficire, svi će se pojaviti ovde makar na pet minuta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeća stvar. Da li se uopšte dovodilo u pitanje to da su izjave pripremljene na kolektivan način, za tim stolom, da ih je ispisala ta grupa ili bilo šta tome slično?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ne. Svako je pisao svoju izjavu. Sve te starešine se nalaze i oslobođeni su čuvanja državne tajne, znači od strane Nacionalnog saveta i spremni su da dođu pred ovaj Sud.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. I napravivši svoje pojedinačne izjave, da li se nakon toga dovodilo u pitanje da je neko njima nadređeno telo ili neko centralno telo na bilo koji način redigovalo te izjave, pregledalo te izjave, menjalo te izjave ili su te izjave tačno onakve kakvim su ih napisale te starešine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Te starešine su pisale te izjave i oni su potpisali te svoje izjave. Prema tome, oni svojim potpisom, znači, potvrđuju to šta stoji u toj izjavi da je to njihovo. Ja sam lično pisao svoju izjavu. Ja odgovaram, znači, za svoju izjavu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Časni Sude, ja ću jutros očigledno morati da preskočim veliki broj stranica koje sam prvobitno mislio da pogledamo, ako želimo da završimo sa ovim svedokom pre letnje pauze i zbog toga ću vrlo brzo da prolazim kroz to i biće nam vrlo korisno da dobijamo kratke odgovore. Sada ćemo da pogledamo fas-

ciklu broj 2, tabulator 104 i jedno pitanje u vezi sa tabulatorom 111. I to je pitanje koje se stalno vraća tako da možeda samo jedno pitanje da postavim u vezi s tim. Molim vas pogledajte tabulator 111. Ovo je izgleda dokument koji je napravljen u relevantno vreme i dolazi iz vaše motorizovane brigade. I želim da ukažem na dve stvari u vezi sa ovim dokumentom. Prvo, ovo je samo odlomak, izvadak tog dokumenta, je li tako? Zašto smo dobili samo izvod iz dokumenta? Zašto nismo dobili ceo dokument?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo nije dokument iz moje brigade. Ovo je dnevni izveštaj organa bezbednosti za dan 10. avgust 1998. godine. Ovo je, znači, izvadak koji je urađen za moju zonu. Znači radi se o mojoj zoni, a tačnost, a tačnost ovoga overava, znači ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zastanite se za trenutak. Molim vas pažljivo slušajte moja pitanja, kako bismo uštedeli na vremenu. Da li možemo onda da pretpostavimo da bi se drugi delovi ovog izveštaja koje nismo dobili, odnosili na druge delove Kosova?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: S obzirom da dnevni izveštaji organa bezbednosti se rade po određenim tačkama, znači tu ima verovatno više tačaka, a odnose se ti drugi delovi i na druge delove i na druge zone na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Druga stvar u vezi s ovim dokumentom i to se pojavljuje i u sličnim dokumentima. Ako pogledamo pri dnu stranice na originalu, a vidimo to i u prevodu, delovi pasusa su redigovani. Vidimo dva takva pasusa. Vidimo da sa obe strane reči stoje "podaci", nešto nedostaje. Da li su to imena osoba koja su ovde izbačena na način na koji ste vi to opisali juče?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To su imena informatora službe bezbednosti i to je izbačeno radi njihove zaštite. A ovaj dokument, gospodine Najs, vi ste dobili kao Tužilaštvo 2003. godine. Vi ste ovo dobili u sasvim jednom drugom predmetu, sve ove dokumente koji ovde postoje još 2003. godine. Vaš istražitelj u Beogradu je ocenio ove dokumente kao relevantne, kada su mu ovi dokumenti pokazani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, to nije nešto šta bismo bili u

poziciji da prihvatimo ali ne želim da o tome raspravljam sa ovim svedokom. Možda bismo mogli da pogledamo, vrlo kratko, tabulator 136. Časni Sude, mogao bih samo da pojasnim svoju raniju napomenu. Da, materijal je dostavljen, materijal koji je govorio o greškama OVK i strukturi OVK, ali ostali materijal koji se odnosi na optužbe u ovom Predmetu, nije dostavljen. Tabulator 136 se odnosi na dokument od 9. septembra 1998. godine. To je dokument koji je potpisao Pavković i na sredini prve stranice na engleskom jeziku kaže se: "Inostrani mediji i pojedini novinari proturaju tezu o humanitarnoj katastrofi šiptarskog stanovništva i nastoje da pokrenu svetsko mnjenje da prisili SR Jugoslaviju i njeno rukovodstvo da odustane od dejstava snaga MUP-a prema terorističkim uporištima". Da li je to zaista vaše gledište? Odnosno da li je bilo kolektivno gledište vojske da su, na neki način, kosovski Albanci uspeli potpuno da prevare svetsku štampu i da ih navedu da veruju u ono šta, u stvari, nije bilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, vi čitate rečenicu i stanete na pola rečenice. Treba da završite rečenicu. Znači vi ste stali na pola ove rečenice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi i mnogi drugi svedoci odgovarate na standardan način na moja pitanja. Molim vas, budite ljubazni, pažljivo slušajte moje pitanje i odgovorite na moje pitanje. Ako želite da date puni kontekst u vezi s tim, to možete da uradite, ali, molim vas, odgovorite na moje pitanje.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nije bilo nikakve humanitarne katastrofe. Inostrani mediji su neobjektivno izveštavali o situaciji na Kosovu i Metohiji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje pitanje na koje vi još niste odgovorili je da li je vaše gledište i možda gledište vojske bilo da su kosovski Albanci uspeli da prevare svetsku štampu, da ih zavaraju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde se ne radi o kosovskim Albancima. Sve šta je rađeno u mojoj zemlji, rađeno je po scenariju koji je napravljen van Kosova i Metohije i van Jugoslavije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ko su bili ti što su planirali? Ko su bili ti koji su učestvovali u zaveri da bi naveli svetsku štampu da pogrešno

shvati događaje na terenu? Mislim da bi bilo dobro da nam to kažete. Treba to da znamo.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Poznato je ko su svetski moćnici bili u to vreme. Znači, organizacija svega šta se dešavalo u mojoj zemlji je ... Potiče iz Amerike (United States of America) i delom iz Nemačke (Germany). A ako želite dokaze za to ... Da li želite da vam pružim dokaze?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, ali me interesuje vaš stav. Ako bude bilo potrebno, o tome može dalje da se govori u dodatnom ispitivanju.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine ... Gospodine Najs, vi ne želite dokaze, a želite moje mišljenje. Moje mišljenje je potpuno irelevantno ako postoje dokazi o onome o čemu govorim. Ja želim sa dokazima, znači, da vam odgovorim na ovo pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Onda nam pokažite koji dokazi postoje da su Amerika i Nemačka i svi ostali, pretpostavljam, naveli svet na pogrešan trag, odnosno naveli svet da pogrešno shvati ono šta se dešavalo na terenu. Vi čitate iz nekih beleški, izvadili ste neku knjigu iz svoje torbe? Molim da to uđe u zapisnik.

SUDIJA ROBINSON: Recite nam iz čega čitate, generale?

SVEDOK DELIĆ: Čitam iz knjige svedoka koji je boravio, takođe, u ovoj sudnici, gospodina Veslija Klarka (Wesley Clark), "Moderno ratovanje" (Modern Warfare).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Želim da ovo uđe u zapisnik, sve.

TUŽILAC NAJS: Ja bih želeo da to ne ulazi u naše vreme. On je identifikovao svoj izvor, identifikovao je javni dokument i može da nam identifikuje stranice koje bi bile primerene tako da bismo znali na čemu se zasniva njegov stav.

SUDIJA ROBINSON: Da. Ne mislim da je to mnogo korisno.

ADVOKAT KEJ: To proizilazi iz pitanja. Kad se postavi ovakvo pitanje, moramo da dobijemo odgovore. Moram da podsetim Tužilaštvo da je jedan od njihovih svedoka uradio isto. Svedok Stijović je svedočio 5. septembra 2002. godine i na pitanje sudije Kvona (Kwon), on je rekao da je bio jedan pripremljeni proces u kom su kosovski Albanci povremeno skretali pažnju svetske javnosti na događaje. I ako se postavljaju ovakva pitanja, onda moraju da se saslušaju odgovori. Tu moramo da budemo vrlo oprezni. Svedok ne može da se preseče u pola odgovora.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najš, pređite na drugu temu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Preći ćemo na tabulator 154, fascikla broj 3. Njome ćemo da se bavimo vrlo kratko. Možda samo jedna stvar u vezi sa tabulatorom 216 ...

SUDIJA ROBINSON: To je video snimak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, tačno je. Ja upravo gledam svoje zabeleške i želeo bih samo da podsetim Pretno veće na scene. Gospodine Deliću, ovo je video snimak gde se vide ljudi koji su ubijeni i preživeli, u snegu. Da li sam u pravu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Možemo li da vidimo taj snimak.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se sećate tog video snimka koji je napravljen u snegu i vaš iskaz u vezi s tim?

SUDIJA ROBINSON: Ako se ne seća, onda ima pravo da vidi taj video snimak.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Naravno da se sećam, ali da li je to snimak od 14. decembra 1998. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je video snimak o tri događaja ujutro: u 2.30, 4.00 i 5.30 časova i to je video čijem snimanju je prisustvovala

KVM (OSCE Kosovo Verification Mission) i mislim da su oni govorili o preživelim zarobljenicima OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) i to je bila prilika da se s njima razgovara. Na ovom snimku koji smo mi videli, ja nisam video da je došlo do ličnog kontakta između KVM i zarobljenika. Da li se vi sećate da li je na tom snimku zaista i prikazan takav lični kontakt?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sećam se svega šta je prikazano na tom snimku. Na tom snimku, znači, nema kontakta, znači, odnosno razgovora, ali se vide, znači, verifikatori i pored njih, znači, zarobljenici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokazi koje smo mi dobili su u sledećem smislu: da su odvedeni zarobljenici, mladi zarobljenici i to je i opisano. Mislim da se u iskazu Tužilaštva vidi da su oni bili nevoljni da rade ono šta su radili, a onda su kasnije viđeni u zarobljeništvu, negde posle 15. januara 1999. godine i to ih je video svedok po imenu Čaglinski (Richard Čaglinski). Da li se to slaže sa vašim sećanjem o tome da je Kosovskoj verifikacionoj misiji bilo dozvoljeno da vidi te zarobljenike u toj kasnijoj fazi i da s njima razgovara?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodin Čaglinski nije bio na licu mesta. Bio je tim, bila su dva tima iz RC1, Prizren (Prizren). Oni su razgovarali sa zarobljenicima. Ti zarobljenici nisu bili, tako kako ih vi ... Kažete, mladi dečaci ili kako ste ih već nazvali. To što je gospodin Čaglinski razgovarao s njima, to je bilo u Vojnom zatvoru u Nišu. Ali to je bilo možda 15 ili 20 dana posle događaja kad su oni sprovedeni, znači, na Ratni sud. A na licu mesta razgovarali su drugi ljudi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala lepo. Na osnovu vašeg sećanja, izgleda da vi zaista potvrđujete iskaz koji je dao general Drevenkijević (Karol John Drewienkiewicz) o tome šta su oni videli u zatvoru. Možemo li sada da se osvrnemo na 1998. godinu i odlomak video snimka srpske verzije događaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson).

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Protestujem protiv ovakve alhemije kojom se služi gospodin Najš. On konstatuje da je svedok potvrdio svedočenje generala Drevenkijevića o tome šta je viđeno u zatvoru, a uopšte mu ne daje priliku da kaže da ili ne. A svedok je osporio svedočenje generala Drevenkijevića koji laže kao i Ešdaun (Paddy Ashdown), jer je Drevenkijević rekao da zatvorenike nisu videli tamo na licu mesta, a pokazali smo na snimku da su zatvorenici tamo. Ja ne mogu da shvatim da se na ovakav način izvrće, izvrće istina i ono šta je očigledno za svakoga.

SVEDOK DELIĆ: Meni se jednostavno ne da da dođem do reči po ovom pitanju. Ja ne potvrđujem ono šta je rekao gospodin Drevenkijević. Istina je samo, odnosno ne potvrđujem šta je rekao gospodin Drevenkijević, ali mogu da potvrdim da je gospodin Čaglinški bio u Nišu, ali ne potvrđujem njegove navode vezane za zatvorenike.

SUDIJA ROBINSON: Pa time je stvar pojašnjena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čuo sam vašu poentu, časni Sude, ali neću time više da se bavim jer nemamo vremena. Sada bih želeo da pogledamo insert broj 15, "Srpska verzija sloma" ...

(Video snimak)

Nebojša Pavković: Pa varka je u tome da smo mi pred nosom Vokera (William Walker) uspeli da dovedemo nove snage, a da oni to ne znaju, da okružimo sve te grupacije i da ne znaju ni one, a da ne zna ni Voker, koje su imale zadatak da ako dođe do agresije, znači prva raketa koja padne na našu zemlju, to je signal da se zatvori obruč oko njih i pristupi njihovom razbijanju.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tako je govorio Pavković o ambasadoru

Vokeru. I on kaže da je najveća varka u tome da su oni uspjeli da dovedu nove snage. Kad kaže "nove snage", misli na nove snage što predstavlja kršenje sporazuma iz oktobra meseca. Da li se to poklapa sa vašim sećanjem tih događaja? Da li je moguće da je tačno ovo šta je rekao Pavković, da su oni krajem 1998. godine pred Vokerovim nosom uspjeli da dovedu te dodatne snage?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U mojoj zoni nije bilo nikakvih dodatnih snaga, osim onih mojih snaga, znači apsolutno isključivo mojih snaga i snaga MUP-a, znači, koje su bile, znači, na toj teritoriji. A što se tiče gospodina Vokera, mi smo znali kakva je njegova uloga i mi smo tog gospodina proglasili za *persona non grata*, ali pod pritiskom međunarodne javnosti on je i dalje ostao, ne da pomaže našoj zemlji, već da priprema agresiju na našu zemlju i taj zadatak je on uspešno izvršio. Imao je dosta iskustva iz Latinske Amerike (Latin America), Salvadora (El Salvador) gde je pripremao i gušio razne pobune.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi sigurno znate, gospodine Deliću, da vi ne odgovarate na moje pitanje. Moje pitanje se odnosilo na dovođenje dodatnih snaga. Dobili smo vaš odgovor u vezi s tim i sada mi recite da li je ovaj insert iz filma "Srpska verzija sloma" nešto šta ste vi ranije videli?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Moguće da sam video ovaj isečak, pošto je general Pavković učestvovao u mnogo raznih dokumentarnih emisija, ali moguće da sam ovo video.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi nemate razloga da sumnjate u ono šta kaže vaš komandant, da je to bila stvarnost krajem 1998. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, ovo se ne dešava 1998. godine. Mi smo u februaru mesecu znali da je agresija na našu zemlju potpuno izvesna. Znači ovo se dešava prvih dana marta i sredinom marta kada smo znali, znači, da agresija na našu zemlju će biti sigurno izvedena i da se neće izbeći.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Dakle ne radi se o tome da vi ne sumnjate u ono šta je rekao Pavković. Vi znate da je ono šta je on

rekao istina. Ja sam samo, dakle, dao pogrešan datum, ali ono šta je on rekao je istina za nešto kasniji period. Da li je to tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za moju zonu je istina ono šta sam rekao, da nisu došle nikakve dodatne snage. Ovo šta je rekao general Pavković, odnosi se na period marta. Pa mi smo vojni profesionalci i nećemo dozvoliti, znači, da budemo iznenađeni kada znamo, znači, da bez obzira što Ujedinjene nacije (United Nations) nisu odobrile, znači, intervenciju u našoj zemlji, ona se priprema neposredno u našem okruženju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde, osim ako ne postoji deo pitanja na koji niste odgovorili.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Odgovorio sam na svako vaše pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Vi kažete da je to bio februar ili početak marta ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kraj februara do sredine marta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakve ste pripreme obavili za izbeglice?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za izbeglice?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I druge raseljene osobe?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U to vreme na Kosovu, znači, nije bilo raseljenih osoba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U koje vreme ih nije bilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa u vreme o kome vi govorite. Pre agresije postojao je samo u rejonu Drenice (Drenice) deo interno, znači, raseljenih lica koje su, znači, teroristi ... Kojima teroristi nisu dozvoljavali da se vrate u svoja sela. Drugih lica nije bilo. Svi su bili na svojim mestima i u svojim selima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad ste već to spomenuli, hajde da pogledamo sledeći dokument. To je deo dokaznog predmeta 234. Molim sudskog poslužitelja da nam pokaže na grafoskopu tabelu na četvrtoj strani. Gospodine Deliću, ja vas sada pozivam da pogledate

dokument koji je objavilo Viskoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees). Ja ću iz ove tabele prvo da pročitam naslov "Statistički podaci o raseljenim licima na Kosovu od marta 1998. godine do 24. marta 1999. godine". Ovde se navode podaci o raseljenim licima u Srbiji, na Kosovu i u Crnoj Gori, a zatim se govori i o izbeglicama. Pogledajmo drugu kolonu. Tu za mart 1998. godine piše cifra od 24.000, 17.000 u aprilu i zatim idemo do 200.000 raseljenih osoba u oktobru, 175.000 u novembru i decembru, 190.000 u januaru, 210.000 u februaru i te se brojke povećavaju prema martu. Vi ste bili na terenu. Da li prihvatate, u glavnim crtama, da su ovi statistički podaci koje je pripremio Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice tačni?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sad govorim o svojoj zoni. Znači ovde nije prikazano to po zonama, već za celo Kosovo i Metohiju. Znači, u mojoj zoni nije bilo, znači, raseljenih lica. Svi su se vratili u svoja sela, a znam da je bilo, znači, jedan broj raseljenih lica, posebno u području Drenice. Ali svo stanovništvo Drenice, kada bi se skupilo koliko ga ima, to je četiri puta manje od ovoga broja. Ove cifre su preterane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To su velike cifre. Vi kažete da su preterane. Mi smo ovde čuli od jednog svedoka Odrbane, Primakova (Yevgeny Maksimovich Primakov), nemam sad taj dokument pri ruci, ali možemo da ga pronađemo. To je jedan visoki ruski političar. On je primio izveštaj koji su prihvatile Ujedinjene nacije, koji pokazuje da je u drugoj polovini 1998. godine veoma veliki broj kosovskih Albanca raseljen. Zar vi ne prihvatate tvrdnju da je interno raseljen bio veliki broj lica u drugoj polovini 1998. godine na Kosovu, čak i ako to možda nije bilo u vašoj zoni?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kada kažete "veliki broj", ja želim da mi vi kažete šta vi podrazumevate pod "velikim brojem". I drugo, želim da mi kažete da li je u prikupljanju ovih podataka, da li su učestvovali državni organi Republike Srbije? I opet kažem, ove cifre su preterane negde verovatno za oko četiri puta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. To je vaš odgovor. Idemo dalje. A sada dokazni predmet 252, mislim na tabulator 252 ...

SUDIJA BONOMI: Ali pre toga, gospodine Deliću, ako su ove brojke tačne, a te je brojke iznelo i Tužilaštvo i Odbrana, onda ćemo mi, prilikom našeg većanja, morati njih ozbiljno da uzmemo u obzir. Ako su te cifre tačne, možete li onda da nam objasnite zašto je u oktobru 1998. godine bilo čak 200.000 raseljenih lica na Kosovu?

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Bonomi (Bonomy), ja vam upravo govorim da ove cifre nisu tačne. Nije sporno da je bilo raseljenih lica i ja govorim u kojim delovima teritorije je to bilo, ali cifre su preterane i ono šta je sporno - zbog čega su ta lica bila van svojih sela? U oblasti Drenice, znači, kontrolu je držala OVK i nije dozvoljavala da se ljudi vrate u svoja sela, jer je imala na umu jedan drugi scenario, a to je scenario humanitarne katastrofe. Tamo gde su bile pod kontrolom, gde je teritorija bila pod kontrolom naših snaga, u mojoj zoni, ljudi su se vratili u svoje kuće. U istočnom Kosovu nije bilo nijednog stanovnika koji nije bio u svojoj kući. U rejonu Podujeva (Podujeve), takođe. Znači govori se samo o oblasti Drenice koja je u to vreme bila pod potpunom kontrolom OVK. Znači, teritorija koja je pod kontrolom, znači državnih organa, na toj teritoriji se vratilo stanovništvo; teritorija koja je pod kontrolom, znači, OVK stanovništvo se, znači, drži van sela i tako provodi, znači, zimu i ... Ali sve sa određenim ciljem.

SUDIJA BONOMI: Ja znam da je teško da odgovorite na hipotetičko pitanje, pogotovo kada vi tako čvrsto verujete da su činjenice koje vi iznosite tačne. Međutim, ono o čemu mi sada ovde govorimo nisu statistički podaci dobijeni od Sjedinjenih Američkih Država, to nisu statistički podaci dobijeni od Nemačke, to su statistički podaci dobijeni od Ujedinjenih nacija, a ako se gospodin Najs tačno seća, te je podatke potvrdio i gospodin Primakov kada je on svedočio ovde. Ali, dakle, vi ne možete ništa više da nam kažete od ovoga što ste rekli?

SVEDOK DELIĆ: Znači rekao sam vam sve za moju zonu i kažem, znači ... I pitao sam samo gospodina Najsa da li je ijedan državni

organ moje zemlje učestvovao, znači, u prikupljanju ovih podataka. Očigledno da nije.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ovaj izveštaj koji vidimo na grafoskopu, da li se kaže koji je kriterijum korišćen da se utvrdi status raseljenih lica?

SUDIJA BONOMI: Samo da završimo debatu s mog stanovišta. Ovo je možda najvrednija stvar koju ste do sada rekli ovde o ovoj temi, gospodine Deliću, da vaša država nije prikupljala te podatke i da druge države, države kojima vi ne verujete, nisu prikupile te podatke. Mi sad ovde govorimo o podacima koji su prikupljeni od strane jednog nezavisnog entiteta i zato mene to toliko interesuje. Ja, naime, shvatam da ljudi neće nužno da veruju podacima koji dolaze od nekoga ko je zainteresovana strana u nekom sporu.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, pitam se da li bi pomogli ako bih pitao gospodina Delića ...

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Bomomi, molim vas, ja nisam rekao to. Niste dobro, ovaj, moje reči prezentovali. Ja sam samo pitao da li je u prikupljanju ovih podataka učestvovao bilo ko, u tim ekipama, znači, nezavisnih ... Nezavisnim ekipama Ujedinjenih nacija, učestvovao bilo koji organ iz moje države. Da li je to humanitarna neka organizacija, Crveni krst, ali bilo ko ... Samo je to ono šta sam ja rekao i ono šta me zanima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim sudskog poslužitelja da na grafoskop stavi prvu stranicu ovog dokaznog predmeta. Ovo je pismo datirano 5. februara 2002. godine. Upućeno je gospodinu Bluitu (Graham Blewitt) koji je tada bio zamenik tužioca. Dolazi od Nila Rajta (Neill Right) čiji materijali čine deo ovog spisa. Pročitaću vam sada šta tu piše, citat: "Tužilaštvo je tražilo moju pomoć da objasnim podatke koje je Komesarijat za izbeglice objavio za 1999. godinu". Sledeći paragraf: "U okviru svog mandata da štiti i koordinira dostavu humanitarne pomoći osobama zahvaćenim oružanim

sukobom u bivšoj Jugoslaviji, UNHCR je imao dužnost da, s vremena na vreme, prikuplja podatke o broju i uslovima raseljenih lica i izbeglica. UNHCR obično te podatke i objavljuje". On zatim govori šta je tačno radio i zatim u sledećem paragrafu nastavlja: "Kao i u svim svojim operacijama širom sveta, UNHCR se oslanja na niz izvora prilikom prikupljanja statističkih podataka vezanih za izbegličku krizu na Kosovu. Pored podataka koje je prikupilo terensko osoblje UNHCR-a, takođe smo koristili, nakon što smo razmotrili pouzdanost i tačnost tih podataka i informacije dobijene od lokalnih zvaničnika vlade, Crvenog krsta i nevladinih organizacija u tom kraju". Sledeći paragraf, želeli ste da to pročitam pa ću sada to i da pročitam, citat: "Treba shvatiti da se neki od podataka koji se odnose na izbeglice i raseljene osobe koje citira UNHCR, da su to podaci zasnovani na procenama, a ne na stvarnom prebrojavanju ljudi" i zatim nešto govori o interno raseljenim licima. Dakle, evo, tu je objašnjenje: terensko osoblje, Crveni krst, nevladine organizacije i lokalni vladini zvaničnici. Možete li sada dalje da nam kažete nešto u vezi s onim šta je pitao sudija Bonomi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sad mi neke stvari postaju jasnije. Ja sam na terenu, znači, obilazio i albanska sela, jer srpskih je sela bilo vrlo malo. Nije bilo nijedne albanske kuće u kojoj nije bilo od pet pa do 20 tona brašna i u kojoj nije bilo od 20 pa do 200 litara ulja u kantama, znači od po pet litara. Ja bih sad voleo, znači, da vi, gospodin Nejs, ako imate, date koji je kriterijum za obezbeđenje tih životnih namirnica po jednom čoveku, jer nikada se nije desilo da albansko stanovništvo, odnosno svaka kuća ima toliko ogromne količine, znači, brašna, ranije kad su ih kupovali za svoj novac, a sada su ih dobili, znači, od Ujedinjenih nacija besplatno. Brojke su preuveličavane, znači, da bi se dobila odgovarajuća humanitarna pomoć. Svako ko je bio, znači, dole na Kosovu, mogao je da konstatuje i prilikom izlaska, znači, izbeglica u Albaniju (Albania), da su oni koji su imali traktore, pored svojih porodica ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali da se vratimo na pitanje. Da li vi nama stvarno kažete da sada kada vidite statistiku Ujedinjenih nacija, da

vam to objašnjava nešto što vas je kopkalo još od 1998. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: I moja porodica je danas u statusu izbeglica u Srbiji i znam šta svakog meseca sleduje svako izbeglo lice. Ono šta su dobijale, znači, albanske porodice, a živele su, znači, u selima, su ogromne količine te hrane i smatram da je zbog toga preuveličavan ovaj broj o kome vi govorite i broj je sigurno preuveličan. A za svoju zonu kažem, u mojoj zoni koja je vrlo velika, nije bilo izbeglica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To znači da vi sada povezujete velikodušnu dostavu pomoći Ujedinjenih nacija sa kontaminiranom statistikom Ujedinjenih nacija. Da li to želite da kažete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Dobro, vi koristite čudno izražavanje. Ja sam ... Ovde čak i u ovome tekstu koji ste vi pročitali kaže se da su procene broja izbeglica, a da ih niko nije brojao. Znači da je neko prijavljivao da u toj i toj zoni ima toliko izbeglica i da je na osnovu broja izbeglica dobijao pomoć, a tu pomoć su koristili i teroristi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, mislim da ne mogu ništa više da izvučem iz ove teme, osim ukoliko Sud nema pitanja o tome. Imam još samo jedno pitanje za ovog svedoka o ovoj temi. Dakle, vi ste očekivali predstojeću agresiju NATO pakta, kako ste se izrazili. I onda mora da ste očekivali da će da bude ili više izbeglica ili da će doći do povećanja postojećih brojeva raseljenih osoba i izbeglica. Da li sam u pravu kad to kažem?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači u svakom ratu, bez obzira na teritoriju na kojoj se vodi, postoje izbeglice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imajući u vidu dužnost vojske, budući da je vojska instrument sile i ima ovlašćenja, recite nam kakvi su planovi pripremljeni za izbeglice za koje ste vi očekivali da će da ih bude zbog agresije NATO?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Izbeglicama se prvenstveno bave drugi organi. Vojska se bavi, znači, odbranom države, a druge institucije države, počevši, znači, od organa lokalne samouprave, preko humanitarnih organizacija i svih ostalih, bave se izbeglicama. Znači

zadatak vojske prvenstveno je da brani državu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali da li sam u pravu barem u sledećem: vi lično ste očekivali da će da bude izbeglica?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, očekivao sam da će biti izbeglica, ali nisam očekivao da će te izbeglice da krenu prema Albaniji. Taj deo scenarija mi nije bio poznat.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada da nakratko pogledamo tabulator 252. To je drugi od dva izvoda iz obaveštajnog izveštaja, u stvari, jedan od nekoliko. Časni Sude, ja neću ponovo da govorim o pitanjima koja smo mi izneli u vezi sa prihvatljivošću ovog dokumenta, no želim jednostavno da konstatujem da ovaj dokument pokriva period između 16. decembra i 15. januara 1999. godine. Dakle to je izvod, zar ne, iz izveštaja? To je izvod, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je nešto što je neko drugi odabrao. Ne moramo sad ponovo kroz to da idemo, ali videli smo u ranijem jednom primeru ovakvog obaveštajnog izveštaja da radio operateri čuju sve, uključujući i pokrete srpskih snaga i policijskih snaga.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Koje je vaše pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li sam u pravu kada kažem da radio operateri koji pripremaju izveštaje poput ovog, čuju signale ne samo od OVK, nego i od policijskih snaga, snaga Vojske Jugoslavije u njihovoj zoni promatranja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tačno tako. Znači to su tehnička sredstva koja oni ne razlikuju. Ona prate sve što se dešava u etru.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, tehnička sredstva i to šta se čuje, onda se zapiše. Juče smo u ovom podsetniku koji smo gledali, videli da se Račak (Recak) nalazi blizu vaše zone operacija. Recite nam da li ovakvi materijali koji se nalaze u ovakvom obaveštajnom izveštaju, da li su oni pripremljeni tako da pokrivaju i događaje u Račku, jer policija je slala signale, vojska je slala signale i obaveštajci koji su

pratili promet u etru su to zabeležili? Prema tome, negde mora da postoji sličan dokument u kom se govori o Račku, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da li takav dokument postoji, ja to, znači, ne znam. Međutim, kada se prave izveštaji, oni imaju, znači, svoju sistematizaciju. Ovde je, znači, sistematizacija i govori se, znači, o terorističkim snagama i onda to postoji, znači, ta celina. Postoji, znači, celina o oružanim snagama Albanije. Postoji celina o disciplini održavanja veza naše vojske, znači tu postoji ceo jedan sadržaj dokumenata, a ovo je, znači, samo jedna tačka koja govori, znači, o terorističkim snagama.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ne znam da li želite da sada idemo na pauzu.

SUDIJA ROBINSON: Vreme je za pauzu. Nastavićemo sa radom za 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najš.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam prigovor, gospodine Robinson, na činjenicu da je gospodin Najš u ispitivanju svedoka izneo tvrdnju kojom se svedok dovodi u zabludu, u svom pitanju. I proverio sam to u toku pauze. Naime, gospodin Najš je tvrdio kako je ovo u vezi sa izbeglicama potvrdio bivši predsednik Vlade Ruske federacije (Russian Federation), Jevgenij Primakov. Tu je tvrdnju prihvatio i gospodin Bonomi, pa je postavio isto takvo pitanje, a to nije tačno. Evo ovde imate na stranici 33.961 iz svedočenja premijera Primakova 30. novembra 2004. godine, pitanje koje postavlja gospodin Najš. On citira izveštaj generalnog sekretara, 33.961. stranica transkripta: "Prema procenama UNHCR-a moglo bi biti do 50.000 raseljenih lica na Kosovu

koji su proterani iz njihovih domova u šume i planine. Da li su to podaci koje ste mogli tada i možete sada da prihvatite?". Odgovor Primakova: "Ja, jednostavno, ne znam. Ako je to izveštaj generalnog sekretara i ako on citira neke podatke, mora da su oni bazirani na informacijama koje su njemu bile na raspolaganju. Pitanje da li se ja slažem sa svakim od tih podataka ili ne, je neumesno, jer to apsolutno nije u mojoj kompetenciji svedoka da potvrdim ili nepotvrdim nešto šta je rekao generalni sekretar u svom izveštaju". Prema tome, ja tražim od vas da onemogućite ovakve manipulacije na koje se vrlo često okreće gospodin Najš.

SUDIJA ROBINSON: Ono šta bih ja želeo da mi se potvrdi je da li je gospodin Najš postavio svedoku pitanje na osnovu toga da je gospodin Primakov potvrdio podatke UNHCR?

TUŽILAC NAJS: Ja mislim da ja to nisam uradio. Mislim da sam bio vrlo oprezan u načinu na koji sam se izražavao. Ja znam da su bili dokumenti koji su putem gospodina Primakova uvedeni i to su bili dokumenti Ujedinjenih nacija u čijoj su izradi učestvovali i Rusi i zbog toga sam putem njega uveo te dokumente, a ja sam od njega samo tražio da objasni ono čega se on sam seća. Ja imam ovde te dokumente. To je, recimo, tabulator 16, dokaz 795 i reč je o izveštaju Ujedinjenih nacija koji je pripremljen u skladu sa Rezolucijom 1160 (UN Security Council Resolution 1160) i to je vrsta dokumenta koji sam imao na umu kada sam naveo podatak o 20.000 raseljenih lica u oktobru 1998. godine, 200.000 se pominje u procenama UNHCR-a u vezi sa Kosovom, 80.000 u susednim zemljama i tako dalje.

SUDIJA BONOMI: Ali suština je u sledećem. Vi ste rekli: "Imali smo svedoka Odbrane Primakova, ja nemam ovde pri ruci izveštaj, ali ću da ga nađem. Reč je o visokom ruskom političaru koji je učestvovao u pripremi izveštaja koje su prihvatile Ujedinjene nacije, o velikom broju raseljenih Albanaca u drugoj polovini 1998. godine." Time se sugeriše da je on učestvovao u pripremi tog izveštaja.

TUŽILAC NAJS: Pa možda delom pošto se kaže "visoki političar", ali ja nisam sugerisao da je on bio taj statističar niti je to bila moja nam-

era.

SUDIJA BONOMI: Pa možda sam ja previše ušao u dubinu ovog vašeg pitanja.

SUDIJA ROBINSON: To pitanje je sada razjašnjeno. Čuli smo odgovor svedoka na pitanje gospodina Najsa. Akp bi sada svedok još nešto želeo da doda u vezi sa odgovorom koji je već dao, sada je prilika.

SVEDOK DELIĆ: Ja samo mogu da kažem da je ova tvrdnja gospodina Najsa mene stvarno dovela u zabludu i smatram da je to nekorektno i ja ostajem pri onome šta sam rekao, da je broj izbeglica bio daleko, daleko manji, da je bio broj izbeglica najveći na teritorijama pod kontrolom OVK, a to je oblast Drenice i da na teritoriji koje su kontrolisale naše snage, učinjeno je sve da se ljudi vrate u svoje kuće.

SUDIJA ROBINSON: Da, onda da nastavimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još nešto u vezi sa ovom poslednjom stvari. Izveštaj iz kog sam upravo čitao, a napravljen je u relevantno vreme, reč je o 3. oktobru 1998. godine, u tom izveštaju se o Drenici govori sledeće: govori se o tome da snage intenziviraju svoje operacije u Drenicu i kaže: "Ove operacije su navodno rezultirale raseljavanju dodatnih 20.000 ljudi." Da li to odgovara vašem sećanju na događaje u to vreme?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Oblast Drenice je van moje zone. Što se tiče vremena oktobra koji vi pominjete, borbena dejstva su prestala, jer je to bilo vreme od 8. do 12. oktobra, kada je donesen sporazum o Verifikacionoj misiji i to se može proveriti, znači, u njihovom izveštajima. Znači tada nikakvih borbi većeg obima nije bilo, osim incidenata, napada na putevima, zaseda i postavljanja mina. Ja sam već rekao prethodnih dana da je plan protiv terorističke operacije koji je imao pet faza, počeo jula meseca, odnosno krajem jula, početkom avgusta, a završio se krajem septembra i do kraja septembra su razbijene glavne terorističke bande i posle toga uspostavljena kontrola na teritoriji Kosova i Metohije. Drenica je bila jedno posebno područje,

znači koje i zbog konfiguracije zemljišta i zbog velikog prisustva terorističkih grupa, je uvek bilo, znači, problematično sa stanovišta kontrole teritorije i na tom ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas odgovorite samo sa da ili ne, da li vam 20.000 zvuči u redu, kao podatak?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, do 20.000, znači, bi bilo u redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A da li ste znali da je gospodin Primakov bio član tela koje se zvalo "Kontakt grupa" (Contact Group) i čija je dužnost bila da nadzire ono šta se dešavalo na Kosovu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Molim vas, ja samo znam da je on bio član te Kontakt grupe, ali bilo šta što je vezano za gospodina Primakova, nije pitanje za mene. Ja jednostavno ne znam njegove obaveze, njegove zadatke i to šta je on radio na Kosovu i Metohiji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da onda idemo dalje. Časni Sude, ja onda neću da postavljam dalje pitanja u vezi sa fasciklom broj 4, ali možda želite da zadržite tu fasciklu pri ruci, jer ona pokriva period u vezi s kojim ću da postavljam pitanja i možda će svedok želeći da se pozove na jedan ili dva dokumenta. Ja ću sada da se pozovem na sledeći dokument. Ne tražim da se on uvede kao dokaz, ali znajući probleme koje smo imali ranije ukoliko se dokument ne identifikuje, možda bi bilo dobro da dobije broj u svrhu identifikacije kako bismo mogli da se koristimo tim identifikacionim brojem kada budemo ponovo čitali transkript ili govorili o njemu. Ako želite da zadržimo izraz "pomoćni dokument", možemo i to da uradimo, svejedno mi je. Dakle, ako pogledamo sada ovaj pomoćni dokument ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja uopšte ne vidim osnovu da Gospodin Najs uvodi jedan ovakav dokument koji može da bude samo njegov lični podsetnik. To nije nikakav dokument. To može da bude njegov lični podsetnik, ali nema nikakve veze sa dokumentima. Može da kon-

struiše milion takvih dokumenata.

SUDIJA KVON: Zato to i nazivamo podsetnikom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo severoistočni sektor ...

SUDIJA ROBINSON: Ali nije mi jasno zašto on to ne bi mogao da koristiti, gospodine Miloševiću? Ne shvatam poentu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, gospodin Najs u unakrsnom ispitivanju može svedoku da postavlja konkretna pitanja kao što sam ih i ja postavljao, u vezi sa, ja mislim, dvadesetak svedoka čije je iskaze general Delić osporio, počev od Ešdauna pa do ona njegova dva zaštićena svedoka. Uvek konkretno. A ovakav jedan popis svih mogućih dokumenata ne može da bude stavljen pred svedoka, jer bi tražilo ogroman rad da svedok uđe u sadržinu popisa svih mogućih svedočenja, da pročita transkripte, da traži odgovore na to šta se tu sadrži.

TUŽILAC NAJS: Bio bih zahvalan kada bih mogao da shvatim šta optuženi pokušava?

SUDIJA BONOMI: Da li to svedok ima?

TUŽILAC NAJS: To mu nije potrebno.

SUDIJA BONOMI: Ja ću rado da dam svoju kopiju. Ako gospodin Milošević ne želi da svedok ima kopiju pred sobom, to je u redu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, svrha ovog podsetnika je da pomogne svedoku i Pretresnom veću da shvati iskaz svedoka. Mislim da tu ne postoji nikakva prikrivena svrha.

SVEDOK DELIĆ: Meni ovaj dokument i ovaj papir stvarno ne znači ništa. Ja mogu da ga držim tu pored sebe, ali on za mene nema nikakav značaj. Ali kad smo kod toga, gospodine predsedavajući, završetkom jučerašnjeg rada, ovaj, vi znate da sam tražio da se odre-

di tačka vezano za gospodina Ešdauna i ja sam popodne radio, znači, vezano za Suvu Reku i ako želite sada ili na kraju, znači, ovoga dana, ja bih da prezentiram ono šta sam uradio vezano za svedočenje gospodina Ešdauna iz rejona Suve Reke.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Doći ćemo kasnije do toga, generale, svakako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li sada da se vratimo na pitanje koje sam davno postavio. Javor (Javor) i Lužnica (Luzhnice), da li su oni bili u vašoj zoni odgovornosti? Kada pogledate ovaj podsetnik, to je u severoistočnom sektoru. Da li su oni bili u vašoj zoni odgovornosti?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne moram da gledam, ja znam ... Za koji period govorite, recite samo?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Januar 1999. godine.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U to vreme oni su bili u zoni odgovornosti 243. mehanizovane brigade.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je poznato sledeće, to je navedeno u knjizi "Kako viđeno, tako rečeno" (As Seen, As Told) na stranici 354 verzije na engleskom, da je prijavljeno 14. januara kako je tenk, minobacač i teški mitraljez i takođe i manje naoružanje pucalo u pravcu ovih sela i da je uskraćen pristup OEBS-u (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) u to područje. Da li znate bilo šta o tome, a ako ne znate, recite da ne znate i onda idemo dalje?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Već sam vam rekao da je to bilo u zoni odgovornosti druge jedinice. Nemam saznanja o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da sada idemo dalje. Pogledajmo na ovom podsetniku dalje prema jugu. Mesto je Ješkovo (Jeshkove), februar 1999. godine. Da li se sećate bilo čega, položaja koji je identifikovao svedok K-32? On nam je rekao da je u februaru 1999. godine bio veliki broj vojnika i policajaca koji su opkolili Jeskovo i da ih je on video u selu. Da li je on u pravu u vezi sa tim i da li bi on mogao da bude u

pravu?

SUDIJA BONOMI: Pre nego što svedok odgovori, u ovom podsetniku se ne pominje taj svedok.

TUŽILAC NAJS: Da, u pravu ste. Ovde se pominje K-41.

SUDIJA BONOMI: Ali pitanje ipak ostaje onako kako ste ga vi postavili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Onako kako sam ga postavio. Pokušali smo da ovde uvedemo sve reference, ali nismo uspeli. Dakle, da li bi on mogao da bude u pravu u vezi s tim?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da li ćemo da se pozovemo na tabulatore, određene, znači, iz mojih dokaznih predmeta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ako želite, slobodno uzmite vremena za to.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Svakako. Znači da postavimo kartu. To je 11., samo da vidim datum. Tabulator 324.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To nas onda vodi do fascikle broj 5.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, dok tražimo ovu fasciklu, svedok je juče rekao da je K-32 bio udaljen tri kilometra od njega. Da li se onda pri tome misli na jedno drugo mesto?

TUŽILAC NAJS: To je jedan drugi incident. To je incident granatiranja jedne kuće. Pretresno veće se seća ...

SUDIJA KVON: To nije bilo u Ješkovu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, ne u Ješkovu i za trenutak ću da vam kažem gde je to. Ako pogledate kartu, koji tabulator želite da gledamo ... Da?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: 324. Tabulator, znači, 325, to je karta i

tabulator 326, to je izveštaj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Datum možda nije izvestan, po mišljenju svedoka, ali da li vi kažete da je to jedino vreme kada je to moglo da bude u Ješkovu? Znači u martu? Da li nam to kažete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, gospodine Najš, ja sam komandovao tom jedinicom i ja sam bio u Ješkovu, znači ... To je bilo 11. marta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ako je to bilo 11. marta a ne u neko neizvesno vreme u februaru, da li je tačno da je svedok K-32, nemojte reći ništa što bi ga identifikovalo, vi znate ko je on, da li je moguće da je on vas video u selu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To nije moguće i to sam već jednom objasnio. Mogao je da me vidi uveče posle završenih dejstava kada se jedinica prikupljala u rejonu sela Hoča Zagradska (Hoče e Qytetit), odakle su došla vozila, znači, da se sve jedinice vrte u kasarnu u Prizrenu. Tada sam video ... Tu su se okupile sve jedinice koje su učestvovalе u ovom dejstvu. Pokazujem gde se nalazio svedok, a gde sam se nalazio ja. Ovo je, znači, pravac gde se nalazila jedinica toga svedoka. On se kretao, znači, ovim pravcem. Prikupljanje je bilo ovde, znači, u rejonu sela Hoča Zagradska. Ja sam se nalazio ovde i na karti vidite znak za moje komandno mesto. Ja sam se kretao, znači, direktno u selo Ješkovo i kroz selo Ješkovo sam se putem vratio, znači, pre pada mraka, u rejon Hoče Zagradske gde se prikupila cela jedinica. U rejonu Hoče Zagradske nalazili su se posmatrači Verifikacione misije. Oni su 12. izvršili, znači, uviđaj zajedno sa pripadnicima MUP-a u tome selu, a već sam vam, već sam vam rekao da je o tom događaju pisao i komandant ove jedinice šiptarskih ... 125. brigade šiptarskih terorističkih snaga, Zafir Beriša (Zafir Berisha) i to na strani 99 svoje knjige "Put slobode" (Rruga e lirise).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi to nemamo kao dokaz. Dozvolite samo da kompletiram ovo šta sam želeo da pokrenem s vama, sa stanovišta dokaza Tužilaštva. Jedan drugi svedok, K-41, koji je govorio o sličnom, ne identičnom broju vojnika, ali velikom broju vojnika, oko

700, na položaju u blizini Ješkova sa policijskim jedinicama. Rekao je da je čuo da ste vi rekli vojnicima da vojnici ne treba da ostave nijednu osobu u životu. To je izneto u njegovom iskazu. Da li je to tačno ili pogrešno ili pogrešno shvaćeno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, ja vam više puta govorim. Ja sam srpski oficir. Tako nešto ne može da kaže nijedan srpski oficir. Ja pogotovu. To je čista izmišljotina toga vojnika koja nije došla samo iz njegovih usta. On je, znači, pripremljen da tako nešto kaže. Ja sam jednom već pokazao da se taj vojnik nalazio tri kilometra od mene.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zastanite za trenutak. Ako želite da iznesete jednu takvu tvrdnju, recite nam ko je njega pripremio da tako nešto kaže?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, gospodine Najs, vi pripremate svoje svedoke. Pripreme su obavljene i na Kosovu i na drugim mestima. Vaš svedok je bio zaštićen. Vaš svedok u mojoj državi je na poternici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zastanite za trenutak. Zastanite za trenutak. Ako želite da iznesete takvu tvrdnju da mi pripremapo svedoke, da li želite da identifikujete materijal na koji se oslanjate za takvu tvrdnju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja samo želim da vam kažem da vaš svedok govori apsolutnu neistinu i postoje dokazi, znači, za njegove, znači, lažne tvrdnje ovom Sudu.

SUDIJA BONOMI: To je jedno drugo pitanje i pitam se da li time možemo lako da se pozabavimo, ali na osnovu čega tvrdite da su svedoci pripremani?

SVEDOK DELIĆ: Svedok posle ... Svedok K-41 posle izvršenog krivičnog dela u mojoj zemlji, pobjegao je, znači, pošto je bio u istoj jedinici kod svedoka K-32 i tamo se krio nekoliko meseci. U istoj kuhinji gde je pripreman K-32, pripreman je i K-41. Motiv njegovog svedočenja ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Deliću, vaša izjava je bila: "Gospodine Najs, vi pripremate svoje svedoke". Na osnovu čega to tvrdite?

SVEDOK DELIĆ: Ja se izvinjavam gospodinu Najsu.

SUDIJA BONOMI: Hvala, jer ono šta vi želite da kažete, da se svedoci međusobno dogovaraju, to je nešto šta možete da kažete. To je validno. Ali ne možete da iznosite optužbe koje su neutemeljene i bilo bi vrlo korisno kada biste se uzdržali u tom pogledu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moguće je da je isti istražitelj uzeo izjave od oba svedoka i verovatno je to i bio slučaj, ali ako vi sada želite da kažete da je na osnovu vaših saznanja taj istražitelj pripremao svedoke, molim vas recite nam na osnovu čega vi to tvrdite?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao sve vezano za toga svedoka, rekao sam sve vezano za njegov iskaz. Ja uopšte neću da tvrdim čak i da vaši istražitelji pripremaju svedoke u nedobronamerne svrhe, ali postoje strukture koje pripremaju svedoke. Svedok K-32 je pripreman u Peći. Eto sad da vam kažem i gde je pripreman. Pripreman je u Peći (Peje) i to su radili određeni ljudi, Albanci.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Morate da shvatite ... Mi, naravno, imamo prednost transkripta, ali vaš poslednji odgovor je potpuno nedosledan. Vi ste prvobitno mene osporavali i rekli da mi na neki način pripremamo svedoke, a onda ste povukli tu tvrdnju i dali ste jednu sasvim drugu tvrdnju optuživši, ne Tužilaštvo, već Albance da pripremaju svedoke. Gospodine Deliću, ta dva odgovora ne mogu međusobno da postoje istovremeno, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam se već vam izvinio, gospodine Najs, zbog toga što često puta pokušavate da u moja usta stavite neke svoje reči. Sve vezano za ova dva svedoka, rečeno je već pre nekoliko dana i ako želimo da govorimo o tim svedocima, da govorimo o njima putem dokaza. Ja dokaze, znači, o onome šta oni tvrde posedujem i možemo sada da prođemo kroz te dokaze.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kažete da stavljam svoje reči vama u usta. Samo trenutak. Prvo, da li je to vrsta odgovora na moje pitanje da vam je iko sugerisao da tako nešto kažete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Postavljate sasvim nejasna pitanja. Bio sam iritiran time što stalno insistirate na nekim stvarima. Ja svakako ne tvrdim da vi pripremate, znači, da vi lično pripremate svedoke, pogotovo ne ovakve svedoke koji lažu na Sudu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste dali odgovor koji ste upravo dali, pitanje koje je vodilo do tog odgovora je bilo, u stvari, moje vrlo jednostavno izvođenje dokaza koje je izneo K-32, a on je pri tome rekao da je čuo da ste vi rekli da ne treba nikoga ostaviti u životu i ja sam vas pitao da li je to istina ili je pogrešno ili je to pogrešno shvaćeno. A vi sada kažete da je to pitanje stavljanje reči vama u usta. Ja nisam vama stavljao nikakve reči u usta, ja sam vama postavio pitanje, gospodine Deliću. Ja želim da znam zašto je odgovor na takvo pitanje bila tvrdnja da je taj svedok bio pripreman?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vi svih ovih dana na ispitivanju, znači, koristite različite metode, različite pristupe pitanjima. Znači i često puta nekorektno, čak i perfidno mi postavljate pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, vi morate da se uzdržite od upotrebe reči "perfidno". Upotreba takve reči je vrlo nezgodna, jer je reč o službeniku Suda i on mora da poštuje pravila i regulative ovog Suda. I takođe je važno da se pridržavate određenih etičkih ograničenja koja važe i za njega. Zbog toga je on tako i reagovao kada ste rekli da on priprema svedoke, jer to je vrlo ozbiljna optužba. A sada kažete da su njegova pitanja perfidna. To je još jedna stvar koja dovodi u pitanje njegov profesionalizam. Zbog toga moram da vas zamolim da se uzdržite od takvih tvrdnji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, gospodine Deliću, svaki put kada tokom poslednjih nekoliko dana pokušavate da pokrenete pitanje formulacije samog pitanja, ja vas vratim na samo pitanje preciznosti reči, jer to mogu da uradim zbog transkripta. Želim da ukažem na dve stvari. Prvo, vaše reakcije pokazuju da ste uhvaćeni u delu i

pokušavate da nađete izlaz iz toga, a onda znate da nema poštenog izlaza iz toga i zato pribegavate ovoj vrsti napada na mene, istražitelje ili bilo koga drugog. To je moja tvrdnja. Da li želite da date komentar u vezi s tim?

SUDIJA ROBINSON: Kada dobijemo odgovor na ovu tvrdnju, gospodine Najš, želeo bih da idemo dalje.

TUŽILAC NAJS: Da.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Dobro ste rekli, gospodine Najš, to je vaša tvrdnja, vaša tvrdnja. Ja na vašu tvrdnju mogu samo da se nasmejem. Nemam nikakav komentar.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Onda idemo dalje. Ja želim da se vratim na to. U stvari, pročitacu svoje pitanje. Dokazi koje su dala ta dva svedoka, iskaz u kom su oni rekli da ste vi naložili da se nijedna osoba ne ostavi u životu, taj iskaz je tačan i zato ste vi reagovali na taj način, je li tako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam opet rekao, to je vaše mišljenje. To je apsolutno netačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je dokumentima koje ste vi doneli na ovaj Sud, onim iz relevantnog vremena, možete li da nam pomognete i da nam kažete da li je tu samo dokument 324 ili ima još nekih dokumenata?

ADVOKAT KEJ: Mogu li samo da pokrenem pitanje kojim datumom se ovde bavimo? Svedok Tužilaštva je rekao da je to u februaru. Svedok Odbrane kaže da je reč o datumu u martu, da je to 11. ili 12. mart. Tužilaštvo sada menja svoj iskaz i kaže da to nije februar već da je mart, za nešto šta se desilo u februaru, tako da bi bilo dobro da budemo precizni u vezi s tim, a ne da kružimo godinama i da stignemo - nigde.

TUŽILAC NAJS: Mislim da ta karakterizacija nije primerena.

ADVOKAT KEJ: Izvinjavam se, ali sudije će da kažu da li je to primereno ili nije. I nije nam potrebna nikakva vrsta uvreda u ovoj sudnici.

SUDIJA ROBINSON: Na koji datum se pozivate, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Ja sam bio vrlo jasan da je reč o neodređenom datumu u februaru i to je ušlo u zapisnik. Međutim, ako svedok tvrdi da je to bila jedina prilika kada se to desilo, u martu, ja tražim da nam pokaže dokument koji je nastao u relevantno vreme, a koji bi nam pokazao šta se desilo tada, tog datuma. Svedok koji je bio ovde u sudnici i koji je identifikovao taj događaj i prihvatio da je bio prisutan u tom području, pominjao je taj incident i reč je o istom incidentu na koji se poziva i ovaj svedok ovde.

ADVOKAT KEJ: Ali bitno je različito da li je reč o februaru ili martu, da li će da se prihvati da je ovaj svedok bio u tom području?

SUDIJA BONOMI: Meni je jasno da se Tužilaštvo oslanja na datum kada su general i njegova brigada bili tamo. A da li sam ja u pravu kada kažem da se ovaj incident, u stvari, ne pominje u optužnici?

ADVOKAT KEJ: Potpuno ste u pravu.

SUDIJA BONOMI: Pa meni se to, onda, čini malo čudnim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je osnova na kojoj želimo da utvrdimo da li je reč o ozbiljnom svedoku. Dakle, gospodine Deliću, pored ovog konkretnog dokumenta, da li imate još neki dokument koji je nastao u relevantno vreme, vaš ratni dnevnik ili bilo šta drugo šta biste mogli da izvadite iz svoje torbe, čime bi se pokrio ovaj incident?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde, znači, postoje svi najrelevantniji dokazi, u tabulatorima 324, 325 i 326. Prema tome, ako vaš svedok

govori o februaru, ja onda samo mogu da kažem da se u februaru na toj teritoriji nije dešavalo ništa, da moja jedinica tamo nije bila u februaru.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A u martu nakon događaja koji je opisan u vašem tabulatoru 324, da li je nakon tog događaja bilo zarobljenika? Možda biste želeli da pogledate tačku 8.1? Možda nam to pomaže. Znači dokument 324, paragraf 8.1.

SUDIJA BONOMI: Koliko sam ja shvatio, dokument 324 je naređenje, a 326 je analiza razvoja događaja.

SVEDOK DELIĆ: 325 je karta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokument 326, kao što sugeriše uvaženi sudija Bonomi, mogao bi da bude izveštaj, odnosno analiza. Da li je to dokument koji treba da pogledamo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Možemo da pogledamo paralelno sva tri dokumenta. Sva tri dokumenta su napravljena u to vreme, sva tri dokumenta su relevantna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A da li su uzeti zarobljenici? Da li je bilo zarobljenika? U verziji na engleskom, dokumenta od 12, marta, na vrhu druge stranice se tako nešto pominje.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde tačno u dokumentu piše da li je bilo zarobljenika ili ne. Znači u tabulatoru 326.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle nije bilo zarobljenika?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Bilo je devet poginulih, zarobljenih nije bilo i bila su tri ranjena pripadnika naših snaga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali nije bilo gubitaka u vašim snagama?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Tri ranjena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je gubitak od ovih devet i bez zarobljenika u skladu sa tim da ste vi izdali naređenje da niko ne sme

da ostane živ?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To su vaše insinuacije. Ja nikad nisam izdao takvo naređenje. ni u ovoj prilici i nikad ni u jednoj drugoj prilici. Ovde u selu Ješkovu, bila je specijalna jedinica 125. brigade. Specijalna jedinica u crnim uniformama koja je za vreme ove borbe dok je trajala, celo vreme uzvikivala "Alah ekber" (Allahu Akbar), "Alah je veliki" na našem jeziku, a takvi borci se ne predaju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada da pogledamo pri dnu engleske stranice 2, a za vas je to treći paragraf na drugoj stranici, gospodine Deliću ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, samo da pitam svedoka. Kolike je jačine bila grupa koju ste okružili? Koliko je ljudi bilo u njoj?

SVEDOK DELIĆ: Pa bilo je ovoliko koliko ih i mi računamo, znači da niko iz te grupe nije izašao iz okruženja. Naše procene su bile da ih ima od 25 do 30. Međutim, s obzirom da je ta grupa imala zadatak da mobiliše okolno stanovništvo, jedan deo grupe je verovatno boravio u drugim selima, kao što je seli Žur (Zhur) ili neko drugo selo u Opolju (Opoje). Ovde se govori i kolika je bila naša procena o jačini te grupe. Ali u tom momentu i na tom mestu, zatekli smo ih samo devet.

SUDIJA ROBINSON: Znači ako ih je devetoro ubijeno, niko nije zarobljen, znači da ih je ostalo nekih 20 ili 21, za koje ne znamo šta se dogodilo.

SVEDOK DELIĆ: To su pripadnici koji tog dana nisu bili u okruženju. Bili su na drugim mestima.

SUDIJA ROBINSON: Shvatam. Znači ovih devet ubijenih predstavljaju ukupan broj ljudi koje ste tada okružili. Da li je to tačno?

SVEDOK DELIĆ: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, vi ste nam rekli da ste očekivali 30. Svedok K-41 koji je svedočio ovde pre dosta vremena, rekao je da nije video bilo kakvu uzvratnu vatru, ali on je rekao da smatra da je ukupno oko 30 ljudi ubijeno. On nije imao pristup dokumentima sačinjenim u ono vreme. Ja želim da vam kažem da je devetoro ljudi ubijeno, kad se očekivalo da ih ima 30, a da su ti ljudi ubijeni zato jer ste vi naredili da niko ne sme da ostane živ.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To šta vi kažete je potpuno vaša tvrdnja koja je apsolutno bez osnova. Ja sad želim samo da izvadim dokument šta o tome kaže OEBS i šta o tome kaže komandant šiptarskih snaga koji sam već jednom ovde prikazao. To ću morati da potražim na pauzi, jer trenutno ne mogu to da pronađem. Ali ako se sećate, ja sam vam to prezentirao gde su navedena čak i imena tih ljudi, a OEBS je, znači, dao svoj izveštaj po verifikaciji tog događaja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, molim vas lepo da sada pogledate drugu stranu tabulatora 326. Usput primećujem da ste imali šest tenkova i, isto tako, protivvazdušne topove sa dvema cevima i vidimo da se pri dnu strane može naći utrošak municije: 1.656 komada za automatsku pušku 7.62 milimetra, zatim 7.62 milimetara za mitraljez M-84 600 komada, zatim 18 komada mina 120 milimetara, mislim da tako piše, zatim granata od 82 milimetra 13 komada, 90 milimetarskih 16 komada, 100 milimetarskih 19 komada, sedam tromblonskih mina i sedam ručnih odbrambenih bombi M-75. Dakle molim sudskog poslužitelja da stavi na grafoskop vrh strane 3 gde piše: "Komandovanje predviđenim snagama bilo je objedinjeno zajedničkom komandom snaga MUP-a i Vojske Jugoslavije". Recite nam da li je ova količina upotrebljenog oružja u skladu sa pokušajem da se zarobe oni ljudi koje je moguće zarobiti, a da se ubiju samo ako je to samo nužno potrebno ili je to u skladu sa jednim opštim napadom na to mesto?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U ovome mestu nalazila se, znači, po informacijama, specijalna jedinica OVK, naj ... Znači najobučeniji i najposposobljeniji teroristi koji su, znači, spremni da se bore do žrtvovanja i kod njih nema predaje. Nije se desio nijedan slučaj da ovi koji su bili u crnim uniformama, koji su se obučavali zajedno sa mudža-

hedinima, već sam rekao da je u toku cele borbe iz njihovog mesta, iz njihovih skloništa dolazio uzvik "Alah ekber", da se ikada ijedan ovaj pripadnik predao. Ovi ... Nijedan od ovih pripadnika nije poginuo, znači, od artiljerijske vatre. Svi su poginuli, znači, od pešadijske vatre, a pronašao sam, znači ... Da li mogu da stavim na grafoskop samo, ovaj, tri rečenice koje je rekao komandant drugog ...

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Stavite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja ću polako samo to da pročitam. Ja se nadam da će biti prevedeno: "Dana 15. marta sam čuo dosta dirljivih informacija. Saznao sam za herojsku pogibiju mnogih drugova, junaka, koji su se ranije dokazivali. To su bili junaci Hunjen Redžepi (Hunjen Rexhepi), Baškim Suka (Bashkim Suka), Hajdar Šalja (Hajdar Shala), Feriz Susuri (Feriz Susuri), Tahir Gaši (Tahir Gashi), Skender Ljatifi (Skender Latifi), Umredin Čengaj (Ymredin Cengaj), Aljedin Đezahiri (Aledin Xhezahiri) i Hamid Tači (Hamit Thaqi). Reč je o vojnicima specijalne jedinice 125. brigade, operativne zone Paštrik (Pashtrik). A to je stvarno bio veliki gubitak, jer su se borbe odvijale prsa u prsa na 15 do 20 metara". I sada da stavim ovo što je od OEBS-a, ako dozvoljavate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam šta je tačno ovaj dokument koji smo sada gledali?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovaj dokument ... Ovo sam pročitao, znači, iz knjige komandanta Drugog bataljona 125. brigade OVK, Zafira Beriše. Knjiga se zove "Put slobode", a ovo se nalazi na 99 strani.

SUDIJA ROBINSON: A ovaj dokument OEBS-a iz koga ćete sada da čitate, kako se on zove?

SVEDOK DELIĆ: Ovaj dokument je, znači, iz Fonda, Fond za humanitarno pravo, "Kako viđeno, tako rečeno", ali se odnosi na zapažanja Misije OEBS-a.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imate li ceo taj dokument sa vama ovde?

SUDIJA KVON: Zar mi to nismo videli?

TUŽILAC NAJS: Da, jesmo. Ali vidim da on sada ima verziju na BHS-u.

SUDIJA KVON: Mislim da smo to videli 5. jula.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nastavite, molim vas.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam video, gospodine Najs, pre neki dan da vi imate tu knjigu i držali ste je u ruci. Znači, čitam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ali ne na BHS-u. Nastavite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ja se nadam da će neko da prevede ovo šta ću ja da pročitam, jer ja nemam verziju na engleskom.

SUDIJA ROBINSON: Da, biće prevedeno, biće prevedeno.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Za vreme operacija snaga bezbednosti 11. marta ...

SUDIJA ROBINSON: Ali generale, molim vas da čitate sporo. Sporije od ovoga, zbog prevođenja.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači još malo spustite dole. Dobro. "Početkom marta izbile su borbe oko Hoče Zagradске, jugozapadno od Prizrena. Oko 200 ljudi je 11. marta napustilo selo i uputilo se na sever, prema Prizrenu, ali ih je policija zaustavila. Za vreme zatišja, raseljena lica su se vratila prema svome selu, ali su se borbe obnovile i oko 100 ljudi je iz Hoče Zagradске ponovo otišlo na sever. Za vreme operacija snaga bezbednosti 11. marta, seljani Ješkova koje leži dalje u planinama, jugoistočno od Hoče Zagradске, napustili su svoje domove i vratili se nekoliko sati kasnije. Posle teškog bombardovanja od strane kombinovanih srpskih snaga koje

su koristile tenkove i oklopne transportere, artiljeriju i minobacače, neke kuće su bile u plamenu. Izvešteno je dalje da je UČK na ove napade odgovorila napadom u oblasti Zočišta (Zozishte) pored puta Suva Reka - Orahovac (Rahovec) u orahovačkoj opštini, koristeći minobacače i teške mitraljeze. Za vreme većeg dela ovih operacija, OEBS KVM nije imala dostup regionu. Regionalni centar OEBS KVM u Prizrenu je situaciju komentarisao rekavši da se UČK infiltrirala u Ješkovo, ranije napušteno selo pre otprilike nedelju dana. Stanovnici Hoče Zagrske su obavestili OEBS KVM o svojoj zabrinutosti i UČK se povukla. OEBS KVM je obavestila UČK da su i mesni stanovnici i bezbednosne snage njihovo prisustvo u kraju smatrale provokacijom. Uz to, OEBS KVM u Prizrenu je zabeležila da su srpske snage za vreme ove operacije ograničile borbe na Ješkovo, južno od Prizrena, a da druga sela su bila okupirana, ali nisu bila oštećena. Policija je 12. marta pozvala ekipu OEBS KVM da poseti Ješkovo, selo koje je bilo u središtu policijske operacije 11. marta. Verifikatori su videli tela sedmorice naoružanih ljudi u crnim uniformama UČK. Prema navodu policije, svi su oni bili ubijeni vatrom iz lakog oružja za vreme bezbednosne operacije. Ekipe nisu mogle da utvrde da li su pripadnici UČK ubijeni na mestima gde su ležali. Verifikatorima je, takođe, bio pokazan malokalibarski minobacač sa municijom spremnom za upotrebu”.

prevodioci: Molimo da govornik ponovo stavi tekst na grafoskop zato što je prebrzo čitao. Molimo da se ponovo stavi zadnji deo teksta.

SUDIJA KVON: Prevodioci traže da vide dno strane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na engleskom je to strana 340. Stranice se razlikuju samo u jednoj brojci. Gospodine Deliću, sve šta ste nam vi rekli, uključujući i vaša očekivanja da će ti ljudi da se bore do smrti, da li se to poklapa sa vašim naređenjem da sve treba pobiti, a to je rekao i naš svedok?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Naj, malopre sam rekao da vi stavlјate meni neke vaše reči u usta. Ja nikad nisam rekao i to ne bi rekao nijedan oficir vojske da sve ljude treba ubiti. I molim vas

da to više nikada ne ponovite. To nije bilo moje naređenje. To je laž koju je izrekao vaš svedok.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada da pogledamo gornji deo treće strane na engleskom jeziku, dokumenta koji ste nam vi pokazali. I ako imamo na umu ono šta je OEBS rekao o prisustvu policije, vi tu kažete da se radilo o objedinjenoj zajedničkoj komandi snaga MUP-a i Vojske Jugoslavije. Dakle, ovde se izraz “zajednička komanda” koristi u drugačijem kontekstu od onoga o čemu smo ranije govorili. Ali recite nam, kad su stvari funkcionisale na ovaj način, putem objedinjene zajedničke komande, kako su se stvari odvijale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, odmah moram da vas potpuno demantujem, jer to šta vi pričate apsolutno ne odgovara stvarnosti. Znači nije bilo nikakve zajedničke komande. Kada se kaže “objedinjeno komandovanje” to podrazumeva da je komandant policijskih snaga bio pored mene, da smo nas dvojica bili na jednom mestu, da sam ja komandovao svojim snagama, a da je on komandovao svojim snagama. Pa ja sam bio tamo. Vi niste bili na tom mestu i vi to ne znate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, ja sam, zapravo, pokušavao da vam pomognem. Ja sam rekao da se ovde izraz “zajednička komanda” razlikuje od onoga izraza “zajednička komanda” o kom smo ranije govorili. Hajde da pogledamo sada sam tekst. Molim da se to stavi na grafoskop i ja vas molim da vi pročitate ovaj deo, ovu rečenicu u kojoj se spominju reči “zajednička komanda” pa da vidimo kako će to da bude prevedeno. Molim sudskog poslužitelja da tekst na BHS-u stavi na grafoskop. Iznad “Zaključci”. To je prvi, drugi, treći ... Četvrti paragraf od vrha strane. Počinje rečju “Komandovanje”. Molim vas lepo, gospodine Deliću, da nam to pročitate. Ovu rečenicu koja počinje sa “Komandovanje” i tako dalje. Da vidimo tačno kako se te reči tu koriste. Vidite li rečenicu? Molim vas lepo da je pročitate.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: “Komandovanje predviđenim snagama bilo je objedinjeno zajedničkom komandom snaga MUP-a i Vojske i bilo je sigurno i pravovremeno”.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam, pomozite nam. Malo ljudi ovde među nama ima vojno obrazovanje, recite nam da li u jednoj tako opasnoj situaciji nije potrebno da jedna osoba rukovodi celom akcijom?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kao vojni, da kažem, profesionalac, ja smatram da bi u svim tim situacijama to bilo dobro. Ali da bi se to desilo, moraju da se donesu neke odluke. Znači postoji član 16 i član 17 Zakona o odbrani koji predviđa, znači, mogućnost, ali u ratnom stanju. Ali daje samo kao mogućnost. A pošto to daje samo kao mogućnost, znači moraju biti donesene odgovarajuće naredbe ili direktive da bi se to onda sprovelo na terenu. Ovo se dešava, znači, u mesecu martu. Ovo piše ovako kako sam ja ovde pročitao, a ovo je podrazumevalo, znači, da komandant snaga MUP-a i ja, kao i ranije u više navrata, budemo zajedno i na istom mestu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Mogu li bar da pogledam taj odlomak na BHS-u iz knjige "Kako viđeno, tako rečeno" ili celu kopiju, ako imate kod sebe celu kopiju? Vratiću vam je. Hvala lepo.

SUDIJA KVON: Mogu li da razjasnim prevod ovog dokumenta. Prevedeno je kao "komandovanje predviđenim snagama je objedinjeno", a u našem dokumentu piše "postignuto". Da li tu postoji razlika?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Komandovanje predviđenim snagama bilo je objedinjeno", a u prevodu je "komandovanje odabranih snaga je postignuto kroz zajedničku komandu" i tu je to odstupanje. Tako često stvari zavise i od prevoda. Mogu li da razjasnim samo nešto šta je rekao gospodin Kej (Kay) u vezi s tim da ja dozvoljavam različite datume u vezi sa incidentom o kome su svedoci dali iskaz. Naše istraživanje nas je podsetilo da je K-41 govorio o incidentu u februaru, a K-32 o incidentu u martu, tako da je reč o različitim periodima, u svakom slučaju. Još jedno, poslednje pitanje o ovoj temi, pre nego što krenemo dalje. Pored ovog dokumenta koji ste nam pokazali, u stvari, ova dva dokumenta, gospodine Deliću, da li pos-

toji bilo koji drugi dokument: ratni dnevnik, dnevni izveštaj, izveštaj obavljajnih službi, bilo šta slično tome, što bi pokrilo taj period, taj događaj?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najš, ja sam već nekoliko puta rekao: ratni dnevnik se piše samo u ratu. Ovo nije bilo vreme rata. Postoji operativni dnevnik. Operativni dnevnik se vodi za svaki dan i njega piše, znači, operativni dežurni. Takav operativni dnevnik postoji. Nema ga kod sebe. On postoji u Beogradu. Ja sam ga tražio u arhivu i nisam uspeo da ga pronađem, ali to je samo zbog toga što je naša arhiva pretrpana velikim brojem, znači, tih materijala i ja ću i dalje tražiti, jer je potreban, na kraju krajeva i meni. Postoji, znači, dokumentacija iz koje se vidi da je predat u vojni arhiv, ali ja ga, evo, za dve godine nisam uspeo naći. U njemu postoji ... Ali u njemu nema, znači, gospodine Najš, opširnoga kao što to ima u ovim izveštajima. U njemu piše da je dana tog i tog jedinica bila angažovana na tom i tom pravcu. Znači piše ako je bilo gubitaka, poimenično piše, znači, za gubitke, za preduzete mere, ukoliko je bilo ranjenih ljudi. U najkraće, znači, se u tim izveštajima govori.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A da li su radio operatori, koji su u štabu, beležili radio komunikaciju i vodili evidenciju o toj komunikaciji?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najš, znači operativni dežurni ima, praktično, uređaj na kome prati, znači ... Prati šta se dešava na terenu i dobija moje komande, odnosno naređenja ukoliko mi je nešto potrebno vezano za kasarnu. Međutim, on nema mogućnost da prati više talasa. Prati samo taj jedan talas komandovanja koji važi za taj konkretni dan i on nema mogućnost da snima to šta prati. On, znači, reaguje u trenutnom vremenu. Beleži ako mu se nešto kaže, odgovara, znači, na pitanja ili izvršava moje komande. Poziva, znači, druge starešine, ukoliko je potrebno da se nešto uradi. A ako se radi o praćenju radio talasa, znači i praćenju etra, to je opet mogla da radi samo ta jedna jedinica, korpusna četa, znači, za elektronsko izviđanje i protivelektronska dejstva. Ali ona je mogla da zabeleži kratko da se u rejonu Ješkova vode borbe između snaga terorista, snaga vojske i MUP-a, kao što ste videli u ovim izveštajima.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, da li postoje okolnosti u kojima bi, po vašem mišljenju, bilo opravdano da oficir, kao što ste bili vi, izda naređenje za koje Tužilaštvo tvrdi da ste ga vi izdali svojim snagama, kako bi se osiguralo da se niko ne ostavi u životu?

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, "Pravilo službe", znači obavezuje sve vojnike, kad kažem "vojnike", od običnog vojnika pa do, znači, najvišeg komandanta, da izvrši svako naređenje pretpostavljenog osim onog naređenja koje predstavlja krivično delo. Znači naređenje, ako bih ja izdao, da se ubiju civili, što je potpuno van pameti, znači to naređenje po "Pravilu službe", ne bi smeo, znači, da izvrši nijedan starešina i nijedan vojnik, jer su jednako odgovorni po zakonu kao i ja. A dužni su po "Pravilu službe", ako prime takvo naređenje, odmah izveste višeg starešinu, odnosno pretpostavljenog starešinu od onoga koji im je izdao takvo naređenje. To tako piše u "Pravilu službe" Vojske Jugoslavije. Sledeće, postoji drugi mehanizam, drugi mehanizam ili druga linija. To su organi bezbednosti koji sa svoje strane prate sva dešavanja u jedinici, koji postoje u mojoj jedinici, ali nisu meni odgovorni, znači, po pitanju bezbednosti. Oni su odgovorni svojom linijom bezbednosti do vrha, a dužni su samo mene da upozoravaju o događajima u jedinici, da mi donose, odnosno da mi daju određene podatke koji su važni ... Nešto se dešava sa ... Dužni su, znači, da mi, pošto se oni bave i kontraobaveštajnom zaštitom i kriminalom, dužni su, znači, da mi daju podatke koji su važni za moje odluke, dužni su da mi daju i podatke vezano, znači, za kriminal u jedinici, ali su direktno vezani za pretpostavljenu komandu.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Dakle vi onda kažete da ne možete da zamislite nikakvu situaciju u kojoj bi moglo da se izda takvo naređenje.

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, odmah da potpišem 100 godina robjice ako sam ja ikada pomislio na takvo naređenje. To je, jednostavno, naređenje koje ne može biti u glavi profesionalnog ofici-

ra.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

SUDIJA BONOMI: Meni je teško da shvatim ovaj odgovor koji sam, moram da priznam, očekivao da bude jednostavniji, jer čini se da se to odnosi na naređenje izdato za ubistvo civila. A pitanje se odnosilo na to: da li vi ikada možete da zamislite situaciju u kojoj bi se izdalo naređenjne, za koje Tužilaštvo tvrdi da ste vi izdali i to je bilo mnogo šire pitanje od vašeg odgovora.

SVEDOK DELIĆ: To je, gospodine Bonomi, najkraće rečeno, nezamislivo i nemoguće.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: A zašto je to tako? Ako je reč o onima koji nisu civili, već pobunjenici, zašto bi to tako bilo?

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, znači protiv neprijatelja se možete boriti dok on drži oružje u ruci. Već u prvoj godini Vojne akademije, a onda tokom celog školovanja se, znači, uče odredbe Ženevske konvencije (Geneva Conventions). Onoga momenta kad neko odloži svoju pušku, on više nije vojnik i protiv njega se ne možete boriti. On je zarobljenik i njega ... Tačno je predviđeno šta se sa njim može raditi. Ovde smo kroz razne tabulatore, znači doneli ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Najs možete da nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala, časni Sude. Na osnovu pasusa iz knjige Fonda za humanitarno pravo, a reč je o knjizi "Kako viđeno, tako rečeno", primetili smo da ne može sa sigurnošću da se kaže da su tela onih koji su poginuli nađena na tim mestima gde su poginuli, dakle gde su nađena. "Plava knjiga" koja se odnosi na zapis iz relevantnog vremena kaže sledeće: "Jučerašnje borbe južno od Prizrena izgleda da su se stišale. Grupa koja je zove RC1, tu grupu je

pozvao MUP da se obavi istraga u vezi sa tim borbama". Zabeleška od 13. marta kaže: "Nađeno je sedam mrtvih pripadnika OVK na obroncima severno od Ješkova i oni su, izgleda, poginuli od vatre iz oružja malog kalibra. Obučeni su bili u crna odela i uz svako telo je bilo automatsko oružje". Da li ovo odgovara vašem sećanju na ono šta se desilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To odgovara onome šta je inače ovde napisano. Uviđaj je izvršen 12 ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: A što se tiče misije, oni su insistirali da uđu u ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zastanite ovde. Hoću da vam pročitam ostatak ove beleške, ako mogu, jer kaže se sledeće: "Jedno od tela je imalo ulaznu ranu od metka na centralnom delu čela i vidi se očigledni pokušaj da se glava pokrije nekim liščem. Ni jedan od ubijenih nije poginuo u ovom položaju u kome je zatečen, već su pažljivo položena tela, a oružje im je stavljeno u blizinu. Smatra se da su tela prebačena sa nekog drugog mesta". Da li je pokretano pitanje da li su tela položena, sa oružjem stavljenim pored tela, kako bi misija tako nešto videla?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nije tačno. Za to nema nikave potrebe. Tela su samo izvađena iz potoka. Znači teroristi su pokušali, znači, da izvrše proboj kroz jedan planinski potok gde je dubina vode bila nešto oko pola metra. To je vreme kada se topi sneg u tome kraju i oni su, znači, praktično, idući na rukama, jer u tom malom potoku se ne može plivati, on je širine negde jedan i po do dva metra, znači kroz potok su pokušali da napuste, znači, to selo. Naišli su, znači, na zasedu koja je bila od njih udaljena dvadesetak metara. Oni su svi, znači, pogodeni osim četvorice u tome potoku ... Osim dvojice u tome potoku, a posle toga voda ih je nosila jedno vreme. Nekoga možda dva metra, tri metra, do sledeće krivine. Jedan je čak bio potpuno zavučen ispod obale, znači u vodi i mi smo ih samo iz vode izneli, znači na obalu i na travu. A onda smo u vodi tražili njihovo oružje. Znam, znači, da su imali automatsko oružje, da su imali jedan

“armbrust” (ARMBRUST), a minobacač je pronađen tamo u kući gde su, gde su boravili, tamo je bila veća količina municije. Iz tog razloga su oni izvađeni, znači, iz vode i stavljeni samo na obalu, a ostali su na mestu, praktično u neposrednoj blizini, gde su poginuli.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Deliću, u kom pravcu od Ješkova teče taj potok?

SVEDOK DELIĆ: Taj potok teče, evo ako vidite, znači ovo je selo Ješkovo ... Taj potok teče u ovome pravcu, jer ovde je, znači, Prizrenka Bistrica (Bistrica e Prizrenit) i taj potok se uliva u Prizrensku Bistricu.

SUDIJA BONOMI: Treba nam za zapisnik. Možete li da nam kažete u kom pravcu teče taj potok, na jug, istok, zapad ili sever?

SVEDOK DELIĆ: Taj potok teče na severozapad i uliva se u Prizrensku bistricu.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

ADVOKAT KEJ: Pre nego što napravimo pauzu, samo da popravim utisak u vezi sa datumom koji je dao gospodin Najs, a kada je reč o svedočenju svedoka K-32. To se može naći u transkriptu na stranici 8.232. Gospodin Rajnefeld (Ryneveld) je dao taj datum u okviru svog sugestivnog pitanja i rekao je da je to bilo sredinom marta, a onda je on rekao svedoku: “Dajte da idemo napred, da idemo na sredinu marta 1999. godine. Vi znate da je došlo do ofanzive na selo Ješkovo?”. A odgovor je bio: “Nije mi to bilo poznato”. Onda je gospodin Rajnefeld rekao: “Pa to je moja formulacija pitanja. Da li se nešto desilo u Ješkovu?” Dakle to je situacija. Tužilaštvo je pokrenulo datum, a ne svedok. I to kažem zbog toga što ste vi rekli “nemojte da ovo pitanje prođe neraščišćeno”.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Kej. Sada ćemo da napravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, saslušaćemo rezultate svjedokovog rada tokom prošle noći u vezi sa lordom Ešdaunom, ne sad, već negde oko 13.30.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sam našao odlomak iz "Plave knjige". Molim da se stavi na grafoskop. Pretresno veće se verovatno seća formata tog dokaza. To je deo dokaznog predmeta 321. Ne treba to ponovo da čitamo. Pretresno veće se seća da se u "Plavoj knjizi" nalaze različite informacije, pravljene na dnevnoj osnovi. Sada ćemo brzo da prođemo kroz ovaj dokument. Preći ćemo na tabulator 334. Molim tabulator 334, gospodine Deliću. Izvinite, u stvari mislim da je reč o dokumentu 336, da ćemo odmah na njega da pređemo. U stvari, još jednom se izvinjavam. U stvari je dokument 338. Molim vas dno stranice. Reč je o sukobu oko sela Koriša (Korite) i Kabaš (Kabash). Je li to tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, nije tačno. Samo ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam ukratko o čemu je reč.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Radi se samo o selu Kabaš, a selo Kabaš se nalazi na udaljenosti od jedan i po kilometar, znači prema istoku od sela Koriša.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo kraj naše prve stranice, mislim da je u vašem slučaju to na drugoj stranici, u nekoliko redova se objašnjava kako se završila operacija: "U toku dejstava šiptarske terorističke snage nisu odbacile naoružanje i borbenu opremu do odsutnog momenta kada su se presvlačili u civilna odela i pokušavali proboj na pravcu Gurit Mahala (Mahalla e gurit), gde su naišli na naše snage u liniji blokade. U toku borbenih dejstava registovan je pokret stanovništva iz sela Selograđe (Sallagrazhde), sela Grejkovce (Grejkoç) i sela Koriša, na pravcima ka Suvoj Reci i Prizrenu. Gubitke šiptarskih terorističkih snaga procenjujemo: ubijenih 11, zarobljenih nije bilo". I na kraju ovog dokumenta vaša oprema je bila: šest tenkova, dve haubice, protivavionski topovi i tako dalje. Da li je to stvarna

situacija da je u to vreme u ovakvoj vrsti operacije, kada ste vi imali mnogo više naoružanja i ljudi nego OVK, da vi jednostavno njih niste zarobljavali, već ste ih ubijali, svakoga ko je bio u toj operaciji? Da li je to bila situacija?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To nije bila situacija i to nije bilo tačno. To je vaša konstatacija koja je potpuno pogrešna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U vreme kada su ovi ljudi bežali na način na koji ste vi opisali, ti ljudi koji su u tom drugom incidentu bežali kroz potok, oni su bacili svoje oružje, presvukli se u civilnu odeću, ali nijedan od njih nije zarobljen. Možete li da nam to objasnite?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, gospodine Najis, vi, jednostavno, izmišljate. Govorimo, znači, o potoku, govorimo da su svi videli te ljude u crnim uniformama, a vi sada govorite o civilnim odelima. Oni nisu bežali i oni nisu odbacili oružje, već su oružje držali na sebi, na leđima ili na grudima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Žao mi je, ja samo čitam iz vašeg dokumenta. Možda nije vaš dokument. Možda ga je neko drugi pripremio ali način na koji smo mi dobili prevod ... Moguće je da je u pitanju prevod ali kako to ovde piše: "Tokom operacije nisu bacili oružje ili borbenu opremu do poslednjeg trenutka ali su se presvukli u civilnu odeću i pokušali da se probiju kroz Gurit Mahalu". Tu se ne kaže. Možda je to tako kako se desilo. Možda su se presvukli. Ne kaže se da su se presvukli u civilnu odeću ali izgleda da su nosili automatske puške. Kaže se da su bili u civilnoj odeći i da su bežali i zato vam ja postavljam to pitanje. Čini se kao da su oni bili u zasedi.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vi ... Pomenuli ste, znači, onaj potok. Vi povezujete onaj prethodni, znači, događaj, Ješkovo i ovo. Ovo je, znači, nešto sasvim drugo. Nešto što se dešavalo u rejonu Kabaša. Rejon Kabaš, to je planinski deo koji se nalazi između Suve Reke i Prizrena i u tom delu takođe nije bilo, znači, civilnog stanovništva. To je samo desetinu kuća, a civilno stanovništvo koje se ovde pominje, to se pominje stanovništvo iz drugih sela koje je krenulo, znači, na ovom pravcu. Ovde ako ste videli procenu koliko je bilo šiptarskih snaga, po našoj proceni i onoliko koliko smo mi videli, to je od 30 do

35. Ako dalje već gledate, vidite da je ovde bilo i pogibija vojnika na našoj strani.

SUDIJA BONOMI: Da li je ovo vaša analiza, gospodine Deliću, jer na mojoj kopiji na engleskom nema potpisa?

SVEDOK DELIĆ: Ne, gospodine Bonomi. Ja sam komandant. Ja imam svoje organe koji pišu, ali ja sam je potpisao, što znači da je ja prihvatam kao svoju, kao ...

SUDIJA BONOMI: U redu. Dakle, vi imate lična saznanja o tome. Čudan je način kako je to formulisano. Vi shvatate na šta ukazuje gospodin Najs. On pokušava da to razjasni. Ovde se kaže da: "Dok je operacija bila u toku, u toku dejstava teroristi nisu odbacili naoružanje i borbenu opremu do odsutnog momenta kad su se presvlačili u civilna odela i pokušali proboj na pravcu Gurit Mahale, gde su naišli na naše jedinice u liniji blokade". To bi moglo da sugeriše da su nenaoružani teroristi pokušali da pobegnu i da su u tom trenutku ubijeni.

SVEDOK DELIĆ: To su mišljenja ... To je vaše mišljenje, vaš stav, gospodine Bonomi ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ne. To je tumačenje koje očigledno može da se izvuče iz ovog dokumenta. Ja ne izražavam ovde nikakvo mišljenje. Ne formiram nikakav stav. Ja ispitujem dokaze da vidim do kakve bismo mi odluke na kraju mogli da dođemo.

SVEDOK DELIĆ: Znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Izvinjavam se svedoku. Samo jednu primedbu, gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želeo bih da dam jedan komentar.

Gospodin Bonomi je vrlo korektno i tačno citirao. I ovde lepo piše "pokušaj proboj". Dakle pokušaj proboja nije isto što i bežanje. Pokušaj proboja je nasilno i naoružano probijanje kroz redove naših jedinica.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Miloševiću, moram da kažem da ja smatram ove intervencije vrlo nekorisnim, jer gospodin Delić je bio tamo. Kao što ste nas vi vrlo često podsećali da ste vodili svedoke u svoje ime, on je gospodin koji je savršeno sposoban da mi jasno kaže šta on zna o tome šta se desilo i nije potreban podsticaj sa vaše strane.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, recite nam ponovo šta se zaista desilo.

SVEDOK DELIĆ: Radi se, znači, o selu Koriši. Tu je bilo ljudi ovoliko koliko smo mi procenili. Tu, znači, negde oko 30. To se vidi i kasnije prilikom pretresa mesta gde su oni boravili. Naše snage su postigle iznenađenje u jednom delu, što su uspele, znači, šire, da postave jednu liniju šire blokade. Kada su primećene naše snage, znači otpočela su dejstva i praktično ova teroristička grupa, velika, je počela da se izvlači negde prema severoistoku, prema planinama. U tom momentu, znači, tamo se nalazila jedna moja jedinica, znači to je bila PVO jedinica koja je trebala da bude samo linija blokade. Proboj na tom delu je izvršen samo zbog toga što mi je na tom mestu poginuo, znači jedan vojnik, ranjen jedan vojnik i ovaj deo grupe koji, znači, nedostaje, nekih blizu dvadesetak ljudi je, znači, prošao, znači kroz taj deo, a ostali su poginuli, znači, boreći se sa snagama koje su bile u liniji blokade.

SUDIJA ROBINSON: A kada su se oni ili neki od njih presvukli u civilna odela, u kojoj fazi?

SVEDOK DELIĆ: Ja znam da su neki bili u civilnoj odeći. Jedan od mojih starešina, baš na mestu gde se desio taj proboj i gde je poginuo moj vojnik Marković, je video, znači, čoveka u civilnom odelu na

daljini svega od 50 metara sa onom puškom pumparicom i u tom momentu nije znao o kome se radi. A onda je, znači, uočio tu, znači, veliku grupu koja je otvorila vatru, došlo je do pogibije jednog vojnika i ranjavanja drugog vojnika. Ali kada se kaže "linija blokade", znači ovde nisu bile prisutne velike snage. Rastojanje između vojnika je bilo u toj šumi mnogo veliko, znači 15-20 metara, pa i više. I tu je došlo do nekih, da kažem manjih problema posle pogibije jednog vojnika i ranjavanja drugog, što je deo ovih snaga iskoristio da izađe iz obruča. Deo od njih je bio u civilnim odelima. Ako se pogleda, ja mislim da je to druga strana, u stvari na istoj strani, ako se pogleda sam kraj, videće se, znači, šta je nađeno u mestu gde je boravila ta ... To je pretposlednji pasus ...

SUDIJA ROBINSON: U engleskom tekstu imamo teškoća. Ako želite da pročitate nešto, onda pročitajte deo koji počinje "u toku dejstava", tako da mi možemo to da dobijemo u prevodu. Dakle, želim da se vratimo na deo koji počinje "šiptarsko terorističke snage u toku dejstava nisu odbacivale naoružanje" tako da dobijemo prevod iz kabine.

SVEDOK DELIĆ: "Šiptarsko terorističke snage u toku dejstava nisu odbacivale naoružanje i borbenu opremu ...

prevodioci: Čitajte polako, molim vas.

SVEDOK DELIĆ: "Šiptarsko terorističke snage u toku dejstava nisu odbacivale naoružanje i borbenu opremu do odsutnog momenta kada su se presvlačili u civilna odela i pokušali proboj na pravcu Gurit Mahala, trigonometar 16-13 gde su naišli na naše jedinice u liniji blokade. U toku borbenih dejstava ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. To piše i u dokazu 338 i to se ne slaže sasvim sa redosledom događaja koji ste nam vi izneli.

SVEDOK DELIĆ: Da pročitam još četiri reda, nešto niže?

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

SVEDOK DELIĆ: "Pri pretresu kuća u Gurit Mahali, pronađeno je: metak 12.7 200 komada; eksploziv TNT oko sedam kilograma; tenkovske metalne mine tri komada; mine za ručni bacač 20 komada; poljski krevet 30 komada; komplet šatorske opreme tri kompleta; vreće za spavanje 20; deo medicinske opreme i 15 kompleta uniformi sa oznakama UČK; čizme 29 pari; borbeni raničevi devet" i tako dalje.

SUDIJA ROBINSON: Ali to nije sporno ovde. Pitanje koje je pokrenuo tužilac je kada su ljudi ubijeni? Da li su oni tada kada su ustreljeni, bili naoružani? A ovde, u tekstu na engleskom se kaže da oni nisu bili naoružani.

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, ti ljudi nisu ustreljeni. Taj termin ne odgovara. Ljudi su poginuli u borbi prilikom proboja iz okruženja. Jedan broj se, znači, probio iz okruženja i otišao dalje u planinu, a ovaj broj o kome se ovde govori, je ostao tu na licu mesta. Poginuo je, znači, tada i moj vojnik

SUDIJA ROBINSON: Da li su oni bili naoružani u tom trenutku?

SVEDOK DELIĆ: Svi su bili naoružani. Kao što vidite, ovde se ne pominje da je tamo gde su oni bili ostalo oružje, već samo municija i eksploziv.

SUDIJA ROBINSON: Razumem. Vi citirate poslednji pasus u prilog vašoj tvrdnji da su oni bili naoružani. Da li ste to mislili? Dakle pronađeni su oružje i eksplozivi?

SVEDOK DELIĆ: To govorim samo zbog uniformi. Sve je to pronađeno, ali ja govorim samo zbog uniformi, jer je jedan deo njih bio, znači, u civilnom odelu, ali sa oružjem.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, to je pitanje o kome će odluku morati da donese Pretresno veće na osnovu svih dokaza koji su mu predstavljani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uzgred, želeo bih samo da spomenem još i tabulator 342. Ne želim ništa da pitam o tome. Želim samo da skrenem vašu pažnju na taj dokument. To je dokument koji je Ljubiša Stojmirović napisao 19. marta, gde se kaže: "Cilj terorista je, pretpostavljamo, nanošenje gubitaka našoj jedinici posle događaja u selu Ješkovo i selu Kabaš." Dakle, to se tu opisuje kao događaj i, znači, te dve stvari su povezane. Vidite li to?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, samo molim da se ispravi u transkriptu. Vi ste spomenuli Ljubišu Stojmirovića, general-potpukovnika. On nije taj koji je napisao ovo kratko naređenje šifrovano ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, izvinjavam se.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je pukovnik Vladimir Stojiljković, moj načelnik štaba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Hvala na ispravci. A sada idemo na sledeću temu. Pogledajte, molim vas, nakratko tabulator 345. Dokument je datiran na 20. mart, drugi paragraf dokumenta. To je dokument koji je ponovo napisao Stojiljković i kaže se: "Iznad sela Velika Kruša (Krushe e Madhe) uočavaju se pojedina lica koja vrše osmatranje komunikacije Prizren - Đakovica (Gjakove)" i zatim kaže "U Orahovcu smo saznali da je tokom dana šiptarsko stanovništvo u pet do šest autobusa otišlo za Makedoniju". Šta je to njih teralo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa svakome je na Kosovu i u ovoj zemlji bilo jasno da će vrlo skoro doći do sukoba. Ovo je konstatacija, znači, starešine koji je bio tog dana u Orahovcu i koji je došao do tog saznanja. I on to saznanje, znači, prenosi meni i obaveštava, znači, komandu korpusa. I pre toga vremena je bilo pokušaja nekih ljudi da odu za Makedoniju, nekih Srba da odu za Srbiju, nekih Albanaca takođe da odu za Crnu Goru. Ovo je, znači, predosećaj da ... Jer ovo je već 20., to je već i vreme kada je misija, znači, napuštala teritoriju Kosova i Metohije. Ljudi su na vreme pokušavali da se sklone od rata koji je bio izgledan i bilo je samo pitanje dana kada će da počne. Ja to tako shvatam da su ti ljudi otišli. Njih niko nije terao iz Orahovca, oni su, znači, otišli, iznajmili ... Redovnim autobusima i otišli, znači,

za Makedoniju. Ali je to za nas bilo jedno saznanje da se nešto dešava na teritoriji i da se nešto sprema.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Hvala. Idemo sada na tabulator 346. O ovom dokumentu postavljeno vam je dosta pitanja. Optuženi je svoje ispitivanje završio tvrdnjom da je dokument sasvim jasan i da ne treba na njemu da se zadržava. Sećate se da zbog ovoga šta piše o zajedničkoj komandi za Kosovo i Metohiju, da su vam zbog toga postavljana pitanja i ja sad imam samo još nekoliko dodatnih pitanja u vezi s tim. Pogledajte, molim vas, paragraf broj 2. Ovo je dokument zajedničke komande gde se kaže ... Dokument 356. Izvinjavam se ako to nisam tačno rekao, 356.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Rekli ste 346 ili je meni makar tako prevedeno.

prevodioci: Greška u prevodu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle dokument 356, tačka 2: "Zadatak: Prištinski korpus sa ojačanjima i naoružano nešiptarsko stanovništvo na Kosovu i Metohiji podržava snage MUP-a u razbijanju i uništenju šiptarsko terorističkog snaga u zoni odgovornosti". Recite nam šta to ovde znači "razbijanje i uništenje"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde bismo trebali da postavimo, znači pošto se ovde radi o konkretnom zadatku, da postavimo jednu mapu. Da li dozvoljavate, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Zar ne možete da odgovorite na pitanje bez korišćenja karte?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Mogu odgovoriti na svako pitanje, znači, bez korišćenja mape, ali želim, znači, da svi koji gledaju, znači, da i vama direktno bude jasno to na terenu, to o čemu govorim. Što se tiče ... Ovo je vreme, znači ... Radi se ... Evo samo da pogledam datum. Ovo je napisano 23. marta kada je, znači, misija već otišla iz zemlje, kada se zna da je pitanje sata kada će terorističke ... Kada će otpočeti NATO agresija. Terorističke snage su u to vreme bile

grupisane na pojedinim pravcima, sa zadacima da preseku komunikacije između Metohije i Kosova i sa zadacima, znači, da u slučaju agresije napadnu logističke delove i pozadinu jedinica koje brane državnu granicu. Znači, s jedne strane imali smo nagomilane snage u Republici Albaniji i Republici Makedoniji, a s druge strane imali smo neposredno iza svojih leđa, znači, grupisane jake terorističke snage. Pa nijedan vojni, da kažem, komandant ili vojni strateg ne može sebi dozvoliti da se jednovremeno bori protiv dva neprijatelja, jer će sigurno, znači, izgubiti tu bitku. Ovaj zadatak je dat zbog toga, znači da kad otpočne bombardovanje NATO snaga da prvo, znači, razbijemo terorističke snage koje su se prikupile u dubini naših položaja, a da posle toga sve svoje snage usmerimo na odbranu državne teritorije. Na karti se vidi kako su to prikazane snage u mojoj zoni, terorista i kako su prikazane moje snage.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se vratimo na pitanje koje sam vam postavio. Reči koje mi ovde imamo u prevodu je “razbijanje i uništenje”. Zar to, zapravo, ne znači “ubijanje”?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: “Razbijanje” znači, da se te jedinice, kako da kažem, “razbijanje” znači da one prestanu da funkcionišu kao formacije, da se razbiju na manje grupe, po mogućnosti da se zarobe. Oni koji pružaju otpor da se, prema pravilima borbene upotrebe ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde. Možda sam to propustio. Pokušavam sad još da pogledam druge detalje u dokumentu. Recite nam da li se u ovom dokumentu bilo gde spominju zarobljenici?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa normalno. To u svakom dokumentu ima tačno određeno mesto gde se o tome govori.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da vidimo da li to možemo da pronademo u ovom dokumentu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ako mogu da vam pomognem. Tačka 8.2.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hteo sam da pomognem u ovom dokumentu. Tačka 8.2.

SUDIJA ROBINSON: 8.2.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, piše: "Sprovoditi do sabirališta za ratne zarobljenike".

SUDIJA ROBINSON: Tačka 8? U našem tekstu tačka 8 je "borbeno osiguranje".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda ja gledam drugi dokument, ali ja gledam zapovest komandanta brigade.

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Miloševiću, mi govorimo o zapovesti korpusa, a ima ovde u tački 10, u tački 10 se pominje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na strani pet na engleskom se kaže: "Privedena lica posle saslušanja predavati organima MUP-a radi dalje obrade", strana pet.

SUDIJA BONONI: Gospodine Deliću, gde je tu veza između OVK koji su se nalazili vama s leđa i potencijalne pretnje koja dolazi sa albanske granice?

SVEDOK DELIĆ: Kako mislite "gde je tu veza"? Veza neprekidno postoji. Jedan neprijatelj je ispred vas, a jedan neprijatelj je iza vas.

SUDIJA BONONI: Samo jedan trenutak, molim vas, onda da vidim zašto sam ja mislio da se vaš odgovor odnosio konkretno na ovaj dokument.

SVEDOK DELIĆ: Molim vas pročitajte tačku 2. Tačku 2. Ona je odgovor na vaše pitanje, tačku 2 i drugi stav gde piše "zadatak". Ili da pročitam ja, ako je potrebno.

SUDIJA BONOMI: Ne, ne. Mogu to sam da pročitam. Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još dva, u stvari, tri pitanja o ovom dokumentu. Juče ste nam govorili o naoružavanju nealbana i ovde se govori da je vojska zadužena za naoružavanje civilnog stanovništva koje će da se koristi za napad na OVK, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To nije tačna konstatacija. To apsolutno ne odgovara stvarnosti. Naoružano nešiptarsko stanovništvo, ono nije imalo vezu s vojskom. Ono je, nalazilo se u sistemu jedinica, znači, civilne odbrane koje su povezane za Ministarstvo odbrane, ali kad se kaže "u sadejstvu", znači ako se nalaze u našoj zoni, da ćemo mi direktno sa njima saradivati. Njihov zadatak nikada nije bio napad, već zadatak da zašтите samo svoja sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vidite zašto vas ja to pitam. Pazite, gospodine Deliću, sve što ja mogu da uradim je da pogledam dokument i ovde u dokumentu stoji: "Prištinski korpus sa ojačanjima i naoružanim nešiptarskim stanovništvom na Kosovu i Metohiji podržava snage MUP-a". Prema tome, jednostavno iščitavanje te rečenice govori nam da naoružano nešiptarsko stanovništvo zajedno sa vojskom pomaže policiji. Ja ne mogu ovu rečenicu na drugačiji način da protumačim. Možete li vi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ja vas razumem, znači, to što vi govorite, ali ja sam bio direktno na licu mesta. Znam koje je stanovništvo bilo naoružano, znam kakav je zadatak imalo, ko je za njega odgovarao i šta je radilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je njima komandovao, vojska ili su oni sami sebi komandovali?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, vojska nije sa njima komandovala. Postojala su dva elementa Ministarstva odbrane: jedinice civilne zaštite i jedinice civilne odbrane. Ovo stanovništvo je pripadalo jedinicama civilne odbrane i imali su, znači, staro naoružanje ili naoružanje koje je ranije izbačeno iz upotrebe u vojsci.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Dakle njima niko ne komanduje. Ako budemo imali vremena, pozabavićemo se lokalitetima zločina gde su svedoci prepoznali lokalne meštane kao počinioce zločina. Ja moram da vam iznesem tvrdnju da ovo naređenje sugerije da su lokalni meštani bili bilo podređeni, bilo inkorporirani u vojne snage. To se tu tako može pročitati, a, naravno, član 16 Zakona o odbrani kaže da vojska mora da objedini sve snage u odbrani.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, odmah da vas demantujem, da ne idemo dalje. Prvo ste rekli, znači, da tim jedinicama niko ne komanduje. Znači, ja odmah se sa tim ne slažem. Sve te jedinice su, znači, imale svoju odgovornost i imale su svoje komandire i imale su, znači, svoju disciplinu. Pripadale su jedinicama civilne odbrane. To se ne radi o velikim jedinicama. To su jedinice jačine odelenja, a vi znate koliko odelenje broji, do 10 ljudi i bili su zaduženi samo za zaštitu sela.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas, jednostavno pitanje, jednostavan odgovor: ko je njima komandovao? Ko je komandovao snagama civilne odbrane?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Snagama civilne odbrane komandovao je, znači, u ... Znači iz opštinskog štaba za Civilnu odbranu. Znači taj načelnik opštinskog štaba za civilnu odbranu i Civilnu zaštitu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeće pitanje. Paragraf 4 ovog dokumenta. Počinje rečima: "Odlučio sam". Ko je taj čovek koji ovde u prvom licu kaže: "Odlučio sam"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je komandant korpusa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači ovaj dokument, pogledajmo sada poslednju stranu dokumenta, vidimo da na toj strani nema potpisa u rukopisu, nego je samo otkucano "Zajednička komanda za Kosovo i Metohiju". Znači to je dokument komande korpusa. Znači "zajednička komanda" je isto šta i "vojna komanda".

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, sada da vidimo kakva je situacija.

Možda je to u suprotnosti sa nekim stvarima koje ste ranije rekli. Znači zajednička komanda je, zapravo, komanda vojske?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Odmah da kažem, gospodine Najš. Mnogo brzo, ovaj, govorite i pokušavate mnogo da kažete, pa odmah da razjasnimo vezano za zajedničku komandu. Stalno sam govorio: zajednička komanda ne postoji u smislu kako je vi ovde prezentujete. Na nivou Prištine postoji samo jedno koordinaciono telo. Ja kažem ... ovo "odlučio sam", to su, znači, reči moga komandanta korpusa. Bez obzira što ovde, znači, piše "zajednička komanda". Pogledajte tabulator 539 ... 359.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tabulator 359.

SUDIJA ROBINSON: Šta to želite da kažete u vezi sa tabulatorom 359?

SVEDOK DELIĆ: Samo jednu stvar. Ovo je, znači, moja analiza, odnosno moj izveštaj po ovome dobijenom zadatku i vidi se kome je on poslat. Kaže: "Komandi Prištinskog korpusa", a ne nikakvoj zajedničkoj komandi. Ja mislim da se to jasno vidi. Znači ja sam primio jedno naređenje. Na naređenju piše "zajednička komanda" i ja sam objasnio zbog čega je to napisano. Ja uopšte ne sporim da tu piše to šta piše. Ovo šta piše "strogo pov.", broj 455/63, ovo je zavedeno u komandi Prištinskog korpusa i u njihovoj kancelariji. A ja, znači, kad se završilo ovo dejstvo koje je naređeno, nisam slao izveštaj nikakvoj zajedničkoj komandi, već komandi Prištinskog korpusa. To se vidi iz tabulatora 359.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imajući u vidu da svedok treba još nešto da kaže o jednoj drugoj temi u 13.30, želeo bih sada da kažem nešto o jednoj kraćoj temi. Gospodine Deliću, vi, znači, imate neke odlomke iz knjige "Kako viđeno, tako rečeno". Recite mi da li su vam to jedini odlomci ili imate kod sebe celu knjigu "Kako viđeno, tako rečeno"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nemam, nemam celu knjigu. Znači izvadio sam samo ono šta je vezano za ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imate li, možda, naslovnu stranu te knjige?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nemam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ili barem drugu stranu?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ja vam kažem, tu knjigu sam dobio na kratko vreme 2000. i ne znam koje, prve ili druge godine i iskopirao sam onaj deo koji se, znači, odnosi na moju opštinu, tamo gde sam ja bio, na opštinu Prizren. Znam kako izgleda prva strana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li vi tu knjigu pročitali ili barem pokušali da pročitate, na srpskom?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pročitao sam u najvećem delu ono šta se odnosi na teritoriju Metohije, dok vezano za Kosovo, pošto je to dalje od moje zone, to nisam čitao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Rekli ste da je to knjiga koju je napisala Nataša Kandić?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa pazite, to je knjiga Fonda za humanitarno pravo, a u tom fondu, znači, glavnu ulogu ima ta gospođa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste u pravu kada kažete da ona ima glavnu ulogu u toj organizaciji i vi, znači, kažete da je ta organizacija napisala tu knjigu?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ako gledate fusnote, ja mislim da je ona koristila mnogo podataka koje su prikupili neki drugi ljudi, jer vidim da ima mnogo podataka koje je koristila od Albanaca koji su napustili teritoriju Kosova i Metohije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, gospodine Deliću, da ste stvarno pročitali tu knjigu onda biste videli da je da je organizacija Nataše Kandić tu knjigu samo prevela. Molim vas da to stavimo sada na grafoskop, ovu verziju koju vi imate. Evo, tu vam je s desne strane, gospodine Deliću ili to može sudski poslužitelj da učini i stavi to na grafoskop, na prvu ili na drugu stranicu. Molim vas da stavite vrh stranice na grafoskop. Dakle, s leve strane stoji Fond za humanitarno

pravo, a s desne strane "Kako viđeno, tako rečeno" ali ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ali gospodine Najs, s desne strane stoji "Peti deo - kosovske opštine i naselja".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ali pratite, molim vas, ovo šta govorim. Sećate se, ja sam vas zamolio da nam opišete kako su uzete izjave vaših kolega. Ranije danas smo o tome govorili. Uzmite, na primer, tabulator 362. Pogledajte poslednji paragraf. Na engleskom je to druga strana. To je izjava Vlatka Vukovića gde on kaže sledeće: "Nešto sam pročitao u knjizi 'Kosovo - kako viđeno, tako rečeno' Fonda za humanitarno pravo. Pošto mi se gadi autorka knjige, a i laži koje su u njoj iznete, nisam je čitao do kraja". Sada, molim vas, pogledajte tabulator 363. Opet pri dnu strane, poslednji paragraf. To je izjava majora Janoša Sela, drugi red: "A pročitao sam i u knjizi Fonda za humanitarno pravo 'Kosovo – kako viđeno, tako rečeno'". Molim vas tabulator 364. To je izjava Fete Eljifata (Feta Elifat). To je još jedna od izjava koje se ovde nude kao dokazni predmet. Opet pogledajte poslednji paragraf: "O navodnom zločinu nad civilnim stanovništvom u rejonu Bele Crkve (Bellacerke) prvi put sam čuo krajem 2001. godine, a detaljnije sam pročitao i u knjizi Nataše Kandić 'Kosovo - kako viđeno, tako rečeno'. Molim da sada pogledate tabulator 365. Opet poslednji paragraf. Izjava Olivera Ilijevskog, drugi red: "A detaljnije sam pročitao i u knjizi Nataše Kandić 'Kosovo – kako viđeno, tako rečeno'. Onda imamo još jednu izjavu istog tog čoveka, Vukovića, istog onog Vukovuća u tabulatoru 369. To je onaj koji je rekao da mu se Nataša Kandić gadi. Dakle ni u jednoj izjavi koje vi nastojite da uvrstite u spis ne stoji da je shvaćeno da knjigu nije napisala Nataša Kandić, iako iz nje citiraju. Ona je tu knjigu samo prevela, a ta je knjiga rezultat istraživanja OEBS-a. Možete li, molim vas, da nam sada objasnite taj fenomen u svetlu vašeg opisa načina pripremanja ovih izjava?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nema tu nikakvog fenomena. Ovo šta ljudi tvrde, oni iza toga i stoje, da su prvi put čuli da se o nekim zločinima, znači, kada je podignuta ova optužnica, a da nigde nisu imali ništa o tome da pročitaju, već kasnije, znači, kada je ova knjiga, ovaj, postala dostupna i kada je došla i kada smo je dobili. Ja mis-

lim da smo je dobili i da je ona mogla da se pronađe upravo u ovoj Komisiji za saradnju, znači, sa Haškim tribunalom. A ta knjiga je, po mojoj oceni, potpuno jednostrana. U toj knjizi govore, znači, samo jedna strana i tu ima besmislica koje ja mogu da dokažem kad god hoćete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ste imali, a možda niste imali priliku to da uradite, ali ja sugerisem da niko od vas nije pročitao ovu knjigu iz koje smo dobili ovaj odlomak. Niko od njih nije pročitao i zato sam i tražio da se pokaže prva stranica. Možda na prvoj stranici postoji logo organizacije Nataše Kandić, ali kada se pažljivo pročita knjiga, jasno je da je tu predgovor sudije Luiz Arbur (Louise Arbour), da je tu rezime iz koga se jasno vidi da je to dokument OEBS-a i zato ja pitam da li vam je poznato da je ta ista organizacija objavila jedan drugi dokument "Kako viđeno, tako rečeno", drugi deo? Da li ste čuli za to?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Čuo sam i za to. Međutim vi ste pokazali sad jednu knjigu i koliko sam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čime se ona bavi? Čime se bavi ovaj deo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Drugi deo se bavi o zločinima, koliko ja znam, posle dolaska snaga KFOR-a (Kosovo Force) i o zločinima, ima jedan deo, nad Srbima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Upravo tako. Vidim vreme, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li vi sugerisete da ta osoba nije nikada napisala tu knjigu?

TUŽILAC NAJS: Ja skrećem pažnju Pretresnog veća na ono šta se stalno ponavlja u ovim izjavama. Slična izjava se pojavljuje, slična rečenica u ovim izjavama, a niko, u stari, nije pročitao tu knjigu, jer inače ne bi mogao da misli da je to napisao neko drugi, a ne OEBS. I to je suština mog izlaganja, suština onoga šta hoću da kažem, jer to upravo objašnjava zašto su uneti čudni zapisnici u ove izjave.

SUDIJA KVON: Možemo li nakratko, generale, da se vratimo na dokument 356.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas, nemojte da prekidate. Dozvolite da sudija Kvon postavi svoje pitanje, a onda vi možete da date svoj komentar.

SUDIJA KVON: Tabulator 356. Molim vas pročitajte poslednji paragraf, to je tačka 13, da bih mogao da čujem prevod toga sa BHS-a na engleski.

SVEDOK DELIĆ: "Sadejstvo sa snagama MUP-a po pitanju priprema izvođenja borbenih dejstava, organizovati pre početka i u toku izvođenja borbenih dejstava. Sa svim snagama u toku izvođenja borbenih dejstava komanduje i rukovodi zajednička komanda za KiM iz rejona Prištine".

SUDIJA KVON: Zašto vam je trebala ta poslednja rečenica? Šta je to značilo?

SVEDOK DELIĆ: Vidite da ovo ... Ovo nije moje naređenje. To je naređenje koje je došlo iz Prištine. Moje naređenje je jedan od sledećih tabulatora i u mom naređenju se nigde ne pominje "zajednička komanda".

SUDIJA KVON: Dakle vaš je odgovor da ne znate?

SVEDOK DELIĆ: Ne da ne znam, ja sam već više puta objasnio šta je označavala ... Šta za mene znači "zajednička komanda".

SUDIJA KVON: Da, ali zašto je onda potrebna ova poslednja rečenica?

SVEDOK DELIĆ: Pazite, ovde se nalazi general Pavković koji je u to vreme bio komandant korpusa. On će najbolje to objasniti. Ja kao komandant brigade, već evo više dana pokušavam to da, znači, objasnim. Bilo je potrebno da stoji "zajednička komanda" zbog toga što 1999. godine nismo kao komandanti brigada svi zajedno odlazili u Prištinu na koordinaciju za neko dejstvo, već je ovakvo, ovakvo naređenje je poslato MUP-u i ovakvo naređenje je poslato mojoj jedinici. Ovo je naređenje meni stiglo u pošti koju, inače, dobijam iz Prištinskog korpusa i ono za mene nije bilo sporno. Pre toga, već sam rekao pre neki dan, telefonom me je obavestio komandant da pripreim jedinicu za predstojeća dejstva, a ako bi MUP dobio, znači ...

SUDIJA KVON: Čuli smo to, hvala. Ovo je jedno potpuno drugo pitanje. Ja nisam tada intervenisao da ne bih prekidao tok iskaza. U jednom od vaših odgovora vi ste rekli da je vaša porodica sada u izbegličkom statusu u Srbiji. Nije mi to sasvim jasno. Da li biste mi to objasnili, ukratko?

SVEDOK DELIĆ: Pa moja porodica koja je živela na Kosovu, znači posle ovih događaja napustila je Kosovo i sada ... Taj status se zove nekako drugačije, zovu se "privremeno raseljena lica", ali taj status traje već ... Od 1999. godine. Sva imovina moje porodice, znači, na Kosovu je uništena i zaposednuta od strane određenih Albanaca.

SUDIJA KVON: Hvala.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Samo gospodinu Najsu moram da odgovorim da ne ostane vezano, znači da moje starešine nisu pročitale tu knjigu. To apsolutno ne stoji. Knjiga koju smo mi čitali ima drugačije korice nego ove što je pokazao gospodin Naj. Ako je ovo crno-bela kopija, onda u redu, ali knjiga koju sam ja gledao, znači i koju su čitale moje starešine, je nešto drugačija. Korice su drugačije.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja sam već rekao da nemam kopiju prevoda, ali negde na prvoj stranici piše poreklo dokumenta ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li vi još uvek želite da iznesete svoj komentar, a ako ne, onda možemo da čujemo od generala šta je saznao tokom noćnog istraživanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim da osporim tvrdnju gospodina Najsa da je knjigu napisao OEBS. Uopšte mi nije jasno sa svim mojim iskustvom i godinama da OEBS može da napiše knjigu. To bi isto bilo kao kad svaki dokument koji bilo ko pošalje pa se izda u izdanju Ujedinjenih nacija, se kaže da su je napisale Ujedinjene nacije.

TUŽILAC NAJS: Mi smo videli dokaze u vezi sa knjigom i to je ušlo u zapisnik.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Generale, vi ste se sinoć bavili iskazom gospodina Ešdauna. Možete li da nam kažete šta ste saznali?

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, prvo da stavim samo ovu kartu, znači koju sam dobio od gospodina Najsa, gde se prikazuje, znači vidi se isti ovaj pokazivač koji je zaustavljen na selu Pećani (Peqan). Ako mogu to da skinem ... Molio bih ... Da li može snimak, video snimak ponovo da se pusti danas, a objasniću zbog čaga.

SUDIJA ROBINSON: Da. Ako tehnička kabina može da identifikuje taj video, onda molim da se pusti.

SVEDOK DELIĆ: Ako može snimak da se zamrzne na dva mesta. Ako može gospodin Najs tačno da se seti dana kada je vršeno to osmatranje ...

SUDIJA ROBINSON: Mogu li da pitam da li danas posle podne ovde ima drugi predmet? Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I druga napomena danas u vezi sa tačnim datumom ... Pokušaću da nađem tačan datum ... 20. septembra ili nešto kasnije, ako se dobro sećam, ali ja ću to da proverim.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Potreban nam je tačan datum, znači potreban je tačan datum.

SUDIJA BONOMI: Kojim se datumom bavimo, gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS: Onim drugim, mislim. Mislim da svedok taj datum ima na umu.

SUDIJA BONOMI: Dakle 26. septembra ili približno tog datuma.

TUŽILAC NAJS: Da, ja sam dobio kopiju objavljenog dnevnika lorda Ešdauna u kome se pominje 27. septembar. Tu je u materijalu. Mislim da je verovatno u pitanju 27. septembar. To je barem deo njegovih zapažanja.

SUDIJA ROBINSON: Sada je traka spremna.

SVEDOK DELIĆ: Dok se priprema traka ...

(Video snimak)

Pedi Ešdaun: Ja sam se nalazio približno ovde, blizu sela Pećani i kako smo mi proračunali, topovi iz kojih se pucalo su bili ovde, u području Blaca (Blace). Sela u koja smo gledali su sela Budakovo (Budakove), koje je ovde, sve do sela Vranić (Vraniq), koje se nalazi ovde, Mačitevo (Meqiteve) koje je ovde i Krušice: to su bile Gornja Krušica (Krushice e Eperme), koje se nalaze ovde, a Donja Krušica (Krushice e Ulet), ovde dole.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Pre nego što svedok nastavi, gledajući dnevnik, ustanovio sam da je to možda bila nedelja ili ponedeljak, jer dnevnik počinje objašnjenjem šta se desilo u Suvoj Reci.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Deliću, izvolite.

SVEDOK DELIĆ: Ja bih molio da se nastavi snimak. Ako može da se zamrzne na delu kada gospodin lord kroz dvogled posmatra teritoriju.

(Video snimak)

SVEDOK DELIĆ: E ako može ovde da se zamrzne. Gospodine Najs, da li znate kakav dvogled koristi gospodin Ešdaun i kakve su karakteristike tog dvogleda? I molim vas da obratite pažnju, znači Da li ja mogu ovde da pokažem ovo na pokazivaču? Da obratite pažnju iznad ruke gospodina lorda, znači na ovu površinu, znači otprilike to je neka šuma. Dole se vidi put. Ovo je mnogo bitno, gospodine Najs, da mi kažete koji dvogled koristi gospodin lord: da li je to dvogled militare varijanta i kakve karakteristike taj dvogled ima, po pitanju, znači, ovoga objektivna, koji je promer objektivna i koji je stepen uvećanja kod tog dvogleda. Možemo dalje da nastavimo. Ja ću to posle objasniti. E, znači važno je da znam kakav je ovo dvogled.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bojim se da to nije pitanje ekspertize, niti moje ekspertize. Ja ništa ne znam o tome ...

SUDIJA ROBINSON: Da li je to ono šta možete da nam kažete, gospodine Deliću.

SVEDOK DELIĆ: Neka se nastavi dalje pa ću ja kada se završi snimak reći. Još da se vide one zapaljene kuće.

(Video snimak)

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Najs, mene samo zanima da li je TV ekipa

koja je snimala ovo bila pored gospodina lorda? Znači ova TV ekipa koja je snimala lorda, da li je ona snimala ovu zapaljenu kuću i da mi kažete u kom selu je ova zapaljena kuća.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako su to stvarno pitanja upućena meni, bojim se da nisam stvarno u poziciji da odgovorim na to. Ovo je "Bi-Bi-Si" (BBC), film BBC o poseti lorda Ešdauna.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovaj snimak može biti relevantan samo ako je snimljen sa mesta na kome se nalazio lord Ešdaun. A šta ja želim da kažem ... Ne mora ... Može ovo da se ugasi. Više nije potrebno. Gospodine Robinson, ovo je mapa, znači, koju sam ja uradio noćas. Ona je, znači, kopija jedne mape koju smo mi ovde radili i kao što vidite, ovde stoji da je to razmer, znači topografska karta 1:50.000, Prizren II, broj 680-2. Ovo je posebno i izuzetno važno. Gospodin Najs koristi karte nepoznate razmere, čak i ova koju smo malopre videli je karta nepoznate razmere, koja, znači dovodi u zabludu i Pretresno veće i mene i sve ostale, jer kad osnovni ... Da kažem jedna od osnovnih karakteristika svake karte je njezin razmer, jer vi na osnovu razmera možete da govorite o drugim stvarima. I sledeće: karta gospodina Najsa nema, znači, topografske objekte, a ovo je ... Znači da bi se nešto prikazalo, kada su ovako osetljiva pitanja, znači, na redu, na dnevnom redu, moraju se koristiti topografske karte razmera 1:50.000, do 1:100.000. Ja sam uspeo merenjima noćas da dođem do zaključka da karte koje koristi gospodin Najs, da su približno, ova koju smo videli, razmera 1: 250.000 i da na toj karti nije prikazan reljef. Molim vas u ... Ovde gospodin Najs je, znači, odnosno gospodin Ešdaun je prikazao, znači i pomenuo je neka sela. Pošto ja nisam tačno znao gde se nalazio gospodin Ešdaun, ja sam uzeo da se nalazio u selu Pećane, znači kod džamije. To je nadmorska visina 480 metara. Samo da napomenem da gospodin Ešdaun je, znači, uživao gostoprimstvo naše zemlje, a selo Pećane je bilo pod kontrolom terorista. Znači gospodin Ešdaun je pomenuo sledeća sela: prvo, pomenuo je selo Mačitevo. Ono se nalazi 13 kilometara, oko 13 kilometara daleko od tačke na kojoj je bio gospodin Ešdaun.

Sledeće, pomenuo je selo Vranić. Ono se nalazi na 10 i po kilometara daljine. Sledeće, pomenuo je selo Donju Krušicu, ono se nalazi na sedam kilometara daljine gde se on nalazio. Sledeće, pomenuo je selo Budakovo. Ono se nalazi na devet kilometara daljine i pomenuo je selo Gornju Krušicu. Ono se nalazi na udaljenosti od devet i po kilometara od mesta na kome se nalazio lord Ešdaun. Uzeo sam, znači, sad da prikažem na drugi način. Znači računajući da se on nalazio u selu Pećani, jer ja sam tražio da mi se kaže tačna tačka po koordinatama gde se on nalazio i da tačno izvedem, znači, topografsku analizu šta je on mogao da vidi. Ali evo ... Posmatrajte, molim vas, selo Pećane, selo Vranić, pošto je pomenuto selo Vranić. Sad ću pokazati kako to izgleda visinski. To je opet korišćena, znači, ta karta, znači i ta razmera. Evo, znači, džamija u selu Pećane, nalazi se na nadmorskoj visini od oko 480 metara. Na 800 metara na pravcu prema selu Vranić nalazi se objekat, dajte mi onu drugu kartu, onu, onu drugu, znači na 800 metara od džamije nalazi se objekat trigonometar 551. Na udaljenosti od sedam kilometara nalazi se trigonometar 995. Na udaljenosti od osam i po kilometara nalazi se, znači, tačka čija je visina 600 metara i na udaljenosti na oko 10,2 kilometra nalazi se trigonometrijska tačka 751, neposredno iznad sela Vranić. Molim vas, ako se nalazite na ovoj tački, znači ispred vas se nalazi ovo brdo, pa, znači, dolazi ... Tu su, znači, razne doline i tako dalje, selo Vranić se nalazi ovde na visini na kojoj sam rekao, znači 680 metara. Iznad sebe ima tačku koja je visoka 751 metar. Vi ne možete da vidite sa ovog mesta za koje sam ja vršio proračun, ne možete da vidite, znači, selo Vranić. Po ovome ... Gledajući, znači, sa ove tačke sa koje sam vršio proračun. Gospodin Ešdaun je mogao da vidi industrijski deo Suve Reke. Znači nije mogao da vidi Suvu Reku, ali je mogao da vidi, znači, industrijski deo Suve Reke. Mogao je da vidi ova sela, znači koja idu dole na jug prema Prizrenu. Mogao je da vidi deo ovih sela prema, znači, jugoistoku, a što se tiče Mačiteva, mogao je da vidi tek ono što je preko 1.100 ... Što se nalazi na nadmorskoj visini preko 1.100 metara. Znači od Budakova koje ima, znači, pet mahala, mogao je delom da vidi samo dve mahale. Zato podsećam da kamera koja se nalazila na tom mestu, ako je snimala, znači prvo selo ovde koje se vidi, a to je znači Popovljani (Papalan) u

kojem se inače i u Dvoranima (Dvoran) gde se nalaze pomešano i Srbi i Albanci, to je, znači, na daljini od 10,5 kilometara. Zato mi je bitno da znam i koja je to kamera, jer snimiti nešto na 10,5 kilometara i prikazati da se to vide prozori, znači te kuće, to je prosto nemoguće. I imati dvogled koji na 13 kilometara može, znači da uočava i govori nešto o tome šta je gospodin lord video, to je prosto nemoguće. Ja kažem i slažem se da ovde na ovoj teritoriji postoje tačke sa kojih, znači, može da se vidi deo teritorije znatno više nego iz sela Pećana. Znači da je gospodin ...

TUŽILAC NAJS: Imajući to na umu, možda bih mogao da pomognem svedoku da kažem da ako je reč o 27. septembru, naravno dnevnik nije pisan precizno, ali ako je u pitanju 27. septembar ... Kada kažem "precizno", mislim precizno u svrhe Suda ... Naravno, precizno sa stanovišta dnevnika, inače nema razloga da se sumnja u to ali on opisuje da išavši sa jugozapada od Đakovice, da se popeo i zaustavio u gradu na vrhu nekog smeća, vratio se na brdo i u zalasku sunca video je celu prizrensku dolinu. Mogao je da vidi dolinu i mogao je da vidi sela, nakon što su sela gorela. Tako on to opisuje u svojoj knjizi. Ja nisam želeo da prekidam ovaj dugački odgovor, ali sam mislio da bi to moglo da koristi Sudu i to je materijal koji je nešto detaljniji u izjavi lorda Ešdauna i ja mogu da ga priprelim, bilo da se uvede putem Pravila 92bis ili lično.

SUDIJA ROBINSON: Sve zavisi od toga kada je bilo tačno vreme kada je on to gledao.

TUŽILAC NAJS: Pa ja mislim da se ni na koji način ne sugeriše da su ti prozori koji su goreli deo onoga šta je on video sa te udaljenosti. To se jednostavno pojavljuje na filmu BBC.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, mi smo proveli dosta vremena na ovome. Da li ste vi zaključili sa iznošenjem svojih napomena ili vam je potrebno još vremena? Mislim da smo dovoljno vremena ovome posvetili.

ADVOKAT KEJ: Samo još jedno pojašnjenje. Mislim da bi bilo dobro kada bismo znali da li su kuće koje gore i prozor u plamenu, ubačeni u film ili je to nešto šta je video lord Ešdaun sa mesta sa kog je posmatrao.

SVEDOK DELIĆ: Potpuno dovodim u sumnju izjavu gospodina Ešdauna. Ovo šta je sada rekao gospodin Najs da je on mogao da vidi prizrensku dolinu, sa tim se potpuno slažem. I ja kažem da je mogao da vidi celu prizrensku dolinu iz reiona sela Pećane, ali nije mogao da vidi, znači deo Suve Reke, to je opština Suva Reka, prema Budakovu gde se odvijala poslednja faza protivterorističke operacije. Znači moj zaključak je - potpuno stavljam u sumnju izjavu gospodina Ešdauna.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Sada to imamo. Želeo bih da se izvinim Pretresnom veću u *Predmetu Krajišnik*. Moje kolege će zajedno sa mnom da trpe kritike zbog ovog kršenja postupka. Svakako, vidimo se u ponedeljak posle podne, u 14.15.